

FROST rósan

- og aðrar sögur

Brot úr tí, sum varð sagt um
tær tríggjar vinnarasøgurnar í
Norðurlandahúsinum 8. mars
1986:

FROSTRÓSAN:

Tá ið hon kemur heim, ynskir
hon innarlíga at goyma seg í
tryggleikanum hjá mammuni,
men hon kann ikki. Hon fólir á
sær, at nakað avgerandi er hent.
Hon má út at standa á egnum
beinum, hon má skapa sín egna
tryggleika.

EYGUNI:

Søgan eitur **Eyguni**, og hug-
myndin er, at gentan sær drong-
in - kann henda seg sjálva við -
við eygum frá øðrum, hon er
bara soleiðis, sum tey flestu
vænta av henni, at hon skal
vera. Men í einstøkum lötum og
í dreymi sær hon við sínum
egnum eygum, og hon sær ein-
semi og ótryggleika, sum ikki
minka av, at hon knýtir seg til
Boga - heldur tvørturímóti.

FROSTRÓSAN

— og aðrar sögur

This One

X95S-2ZC-AKFL

FROSTRÓSAN

— og aðrar søgur

 Føroya Skúlabókagrunnur

Frostrósan og aðrar søgur.

©1987. Kvinnutíðindi og Føroya Skúlabókagrunnur.

Kápa, myndir og uppseting: Ingvør Nolsøe.

Satsur og umbróting: Hestprent.

Prent: Narayana Press.

Givið út: Føroya Skúlabókagrunnur, Tórshavn 1987.

Innihald

Inngangur 7

Lydia Didriksen

Frostrósan 13

Bergtóra Hanusardóttir

Eisini kærleiki 18

Lena Jacobsen

Kanska 23

Elisabeth Larsen

Eyguni 29

Pálina Valsdóttir

Eingin veit á morgni at siga 33

Nancy Vesturbú

Gentumyndir 39

Oddvør Johansen

Men størstur er kærleikin 48

Marjun í Kálvalíð

Ónýtilig 62

<i>Selma Sandá</i>	
Gamla Lotta	67
<i>Maria H. Madsen</i>	
Tung lagna — lætt lyndi	71
<i>Sólrun Háberg</i>	
Hugmynd	75
<i>Maria H. Madsen</i>	
Ein kristin kvinna	78
<i>A. Christiansen</i>	
Tá ið omma var ung	81
<i>Arnhild Hansen</i>	
Tá mamman græt	89
<i>Heidi Petersen</i>	
Lív	95
<i>Marjun í Kálvalið</i>	
Kastað burtur	98
<i>Ónevnd</i>	
Mín bústaður	108
<i>Heidi Petersen</i>	
Perlur	111
<i>Bergtóra Hanusardóttir</i>	
Katrin	115
Høvundarnir	123

Inngangur

„Hvussu høvdu føroyskar kvinnur skrivað, um tær sjálvar skuldu givið innlit í hugaheim, lívsumstøður og dreymar sínar“?

Soleiðis ljóðaði spurningurin hjá blaðbólkinum, tá Kvinnutíðindi á heysti 1985 lýstu til stuttsøgukapping fyri føroyskar kvinnur. Heitt varð á tær mongu, sum skriva, men ikki geva út, og á tær, sum hava hug og hegni at skriva, at nýta hetta høvið, ið nú beyðst teimum at royna seg.

Dómsnevndin varð sett við Kirsten Brix, Bergljót S. Joensen og Oddvá Nattestad. Og triggjar virðislønir á 1.000 kr — sum Kvinnufelagið síðani hækkaði til 2.000 kr í part — skuldu latast. Søgurnar skuldu vera inni 1. februar 1986 og virðislønirnar verða latnar á stevnuni hjá Kvinnufelagssamskipan Føroya altjóða kvinnudagin 8. mars í Norðurlandahúsinum.

Seinast í januar vóru einans 5 handrit komin, men 1. februar vóru tey bráðliga 34, 32 søgur og 2 yrkingar. Tilfarið var sera fjølbroytt og á kvøldsetuni Kvinnudagin tók Kirsten Brix soleiðis til:

„Eftir øllum at døma eru allir aldursbólkar umboðaðir: Vit hoyra um, hvussu tað er at vera ung genta. Øðrumegin er tað umráðandi at hava ein drong, hinumegin ynskir hon sær eitt lív, sum er annað og meira enn tað at taka sær av manni og børnum.

Fara vit víðari til næsta ættarlið, so síggja vit, at mammurnar geva teimum rætt í hesum. Í fleiri søgum er evnið júst hetta, at ein genta má uppgeva ella í hvussu so er útseta allar ætlanir um útbúgving og luttøku í samfelagslívinum, tá ið hon fær børn.

Hetta skal tó ikki skiljast soleiðis, at hesar kvinnurnar gremja seg um tað lívið, tær hava havt, men lesarin skilir, at alt var vorðið øðrvísi, um tær sjálvar høvdu sloppið at valt. Tí leggja tær dent á, at døturnar fáa eina aðra byrjan.

Yvirhøvur spæla børnini eina stóra rollu í lýsingini av lívinum hjá kvinnuni.

Eisini onnur evni verða viðgjørd. T.d. hoyra vit um, hvussu umhvørvið spakuliga verður oyðilagt av betongi, vit hoyra um tað at fara burtur til onnur lond — bæði fyri at arbeiða og fyri at halda frí, eitt nú á Tenerifa.

Vit fáa eina vakra lýsing av vinskapi millum kvinnur. Og vit hitta kollektivistar og sjórænarar. Ein hevur skrivað ein fittan tekst um sín bústað, ein onnur um, hvussu tað er at uppliva eina fosturtøku, meðan ein í einari sera poetiskari søgu lýsir gleðina við at eiga eitt barn, og nakrar eldri kvinnur líta aftur á eitt langt lív, sum tær — hóast skøvur og skursl — hava verið glaðar fyri.

Ikki bara innihaldsliga, men eisini í mátanum at skriva uppá, eru søgurnar sera fjølbroyttar.

Summar eru sera poetiskar, og søgugongdin fer varisliga fram, aðrar eru dramatiskar og fullar av hend-ingum. Tær flestu eru veruleikakendar, nakrar minna í ein vissan mun um greinir, men vit finna eisini dømi um ta meiri abstraktu søguna.

Hetta yvirlitið fær ikki alt tað við, sum er í søgunum, verri enn so. Men vónandi hevur tað víst, at kvinnur hava nakað upp á hjartað, sum tolir at verða sett upp á prent.

Tað hevur ikki verið heilt lætt at velja tær bestu burtur úr hesum søgunum, har eru nevniliga fleiri heilt góðar, bæði tá tað snýr seg um at viðgera evnið og málburðin.“

Dómsnevndin valdi kortini triggjar søgur sum vinnarar í kappingini, við vilja triggjar sera ólíkar søgur. Eina sálarlýsandi/symbolska søgu, eina realistiska nútíðarsøgu og eina endurminningarsøgu. Vinnararnir vóru: Lydia Didriksen fyri „Frostrósuna“, Elisabeth Larsen fyri „Eyguni“, meðan triðja vinnarasøgan „Katrín“ var latin inn undir dulnevni og sostatt onga virðisløn fekk. Í staðin var avgjørt at lata Marjuni í Kálvalið hana fyri stuttsøguna „Ónýtilig“, sum eisini var framförd sum sjónleikur seinni sama kvøldið.

Kvinnutíðindi høvdu í kappingarlýsingini tryggjað sær rætt at prenta innkomna tilfarið, og ynski at fáa søgurnar prentaðar saman kyknaði rættiliga skjótt. Vit hildu kortini slíka uppgávu vera nóg so tunga og vendu okkum tí til Skúlabókagrunnin, sum fegin vildi átaka sær at geva eitt úrval av søgunum út sum bók. Og hetta eru vit Skúlabókanevndini sera takksamar fyri.

Fyri at lætta um útgreiningina av tilfarinum í bókini, serliga til nýtslu í skúlunum, hevur Kirsten Brix lagt til rættis eitt arbeiðshefti við spurningum, og fæst tað til keyps í sama líki sum bókin.

Blaðbólkurin takkar øllum høvundunum fyri tað álit, tær hava víst, í fyrsta lagi Kvinnutíðindum og síðani

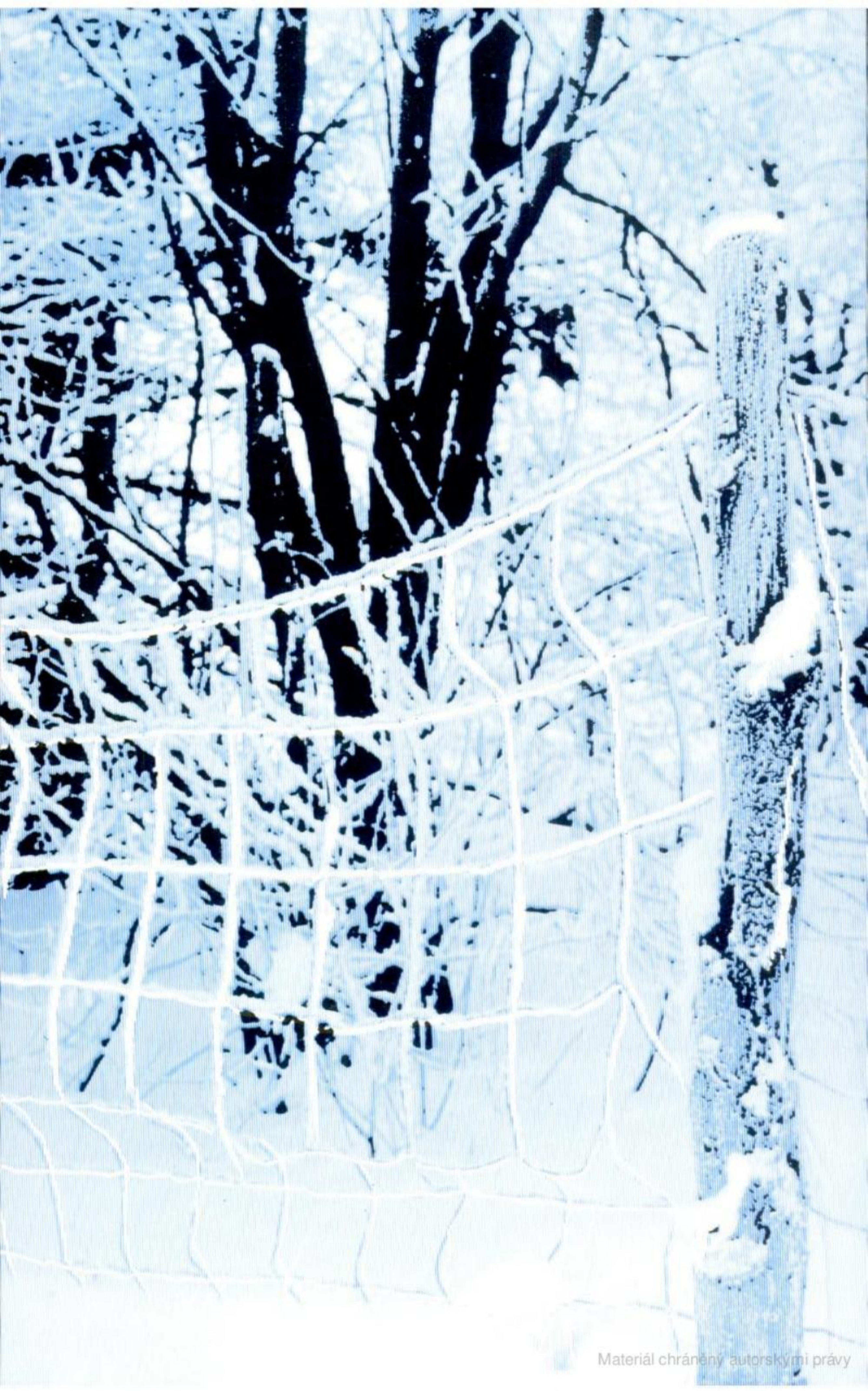
nevndini, sum hefur lagt bókina til rættis: Heðini M. Klein fyri Skúlabókagrunnin, Kirsten Brix fyri Kvinnutíðindi og Bergljót S. Joensen fyri Dómsnevndina.

Hetta álit, sum í einum taki hefur staðfest ta gleðiligu hending, at eisini hjá okkum eru kvinnur av álvara farnar at skriva.

Blaðbólkurin hjá Kvinnutíðindum

*Kirsten Brix, Bergtóra Hanusardóttir,
Bergliot Ihlen og Ingvør Nolsøe*

Frostrósan

Lydia Didriksen

Hon hugdi og hugdi og lurtaði og lurtaði. Men myrkrið svølgdi alt kring hana, hon sá bara tann velduga háva-kjaftin, ið skolaði tvørtur um brimgarðin og hótti við at gloypa henni. Sjórokið brendi í eyguni á henni. Hon krepti tey saman, alt tað hon var ment, men einki hjálpti — tað gjørði bara sviðan verri.

Gangurin frá briminum var so øgiligur, at hon kendi tað, sum fór hann at spreingja hana sundur í túsund pettir.

So, nú hoyrði hon tað aftur. Hesa ferð ljóðaði tað sum ein eymkan langt, langt burturi. Onkur *mátti* vera har úti, sjálvst um hon einki sá.

Hon skimaðist heim eftir bryggjuni til at vita, um ikki onkur var í nánd, sum fekk hjálpt henni. Men nei, í nátt var hon einsamøll. Púra einsamøll. Umgyrd av ódnini og myrkrinum. Og ongantíð áður hevði hon havt so nógv brúk fyri hjálp.

Hon stóð inni undir pakkhúsinum úti á bryggjuni og megnaði so dánt at fóta sær. Hon helt við báðum hondum um eitt handtak á eini goymsluhurð, men hon visti, at skjótt orkaði hon ikki meira.

Sjálvst um húsaveggurin varði hana, so fekk vindurin ferð eftir ferð í hana, og hann tveitti hana aftur og fram.

Á, hevði hann bara kunnað tveitt hana heilt inn á goymsluna, so var sloppið.

Tá ið óløgini — hesir ræðuligu hávakjaftarnir — komu brestandi inn ímóti henni, var tað, sum um øll luftin bleiv trýst út úr henni. Hon hevði bestan hug at lata seg glíða inn í ein aldukjaft, so hon kundi fáa frið. Hon orkaði ikki henda ruðuleikan.

Hon var rennvát og útlúgvað. Hon visti ikki, hvussu leingi hon hevði staðið undir pakkhúsinum, men hon føldi tað, sum stóð tíðin still, sum fekk hetta ódnarveðrið ongan enda — og sum hevði tað onga byrjan heldur. Hon hevði ongantið áður kent seg so hjálparleysa, so einsamalla og innigyrd.

Ódnin var komin so óvart á hana. Hon hevði ikki varnast hana fyrr enn ov seint. Hon visti ikki um slíkt harðveður á várdegi. Ella kanska mintist hon tað bara ikki. Hon helt seg vita, at ódnin hoyrði vetrinum til. Men kanska var tað ikki so, tí veturin og kavin hoyrdu saman. Tann reini, hvíti kavin, ið fjaldi alt tað gráa, og sum kundi fáa sólina at læa, so tárini skinu sum gimsteinar í kavanum.

Hon mátti fara út á molan, tí onkur var har úti. Hon hevði við millumbilum hoyrt róp og venan, onkur mátti vera har, onkur, sum bardist fyri lívinum, og sum hevði hennar hjálp fyri neyðini.

Hon hugdi yvir ímóti brimgarðinum, og hon sá bara ta østu skúmandi froðuna, sum stoyttist inn yvir molan. Hon kundi ikki megna at fóta sær í hasum vitleysu óløgnum. Eingin var at hjálpa henni. Kjafturin fór at læsa seg um hana og svimja av stað við henni. Tað var høpis-

leyst. Hon hevði einki at halda sær fast í, einki kundi verja hana úti á molanum. Hávakjaftarnir gleivaðu sum einki um tann himmalhøga brimgarðin. Og vindurin var so hvassur og harðrendur, at hann fór at syfta hana lúkst út á bládýpið. Nei, hon fekk einki gjørt. Hon mátti lúta.

Kanska var eingin har úti kortini. Kanska vóru tað bara aldukjaftarnir, sum gríslaðu soleiðis. Ella — kanska hoyrði hon bara yvir seg av berari ræðslu — hon hevði jú einki sæð.

Vindurin linkaði eitt sindur, og hon eygleiddi tann hvíta broddin í náttini. Hon varnaðist ein ljósglotta, sum kom bóltandi undan fjallinum. Og nú sá hon eisini, hvussu skýggini róku við fullari ferð. Dimm og hóttandi ferðaðust tey algoyst eftir himmalinum.

Vónin kyknaði upp aftur innan í henni. Kanska var ódnin um at hæsa av. Kanska fór tað skjótt at daga. Ruðuleikin, sum myrkrið og hávakjaftarnir skapaðu innan í henni, tømde hana fyri lívsmegi og køvdi allan hennara lívsvilja.

Nú føldi hon møðina av álvara. Eygnalokini duttu saman, og alt varð svart. Kroppurin kendist so undarliga tungur og deyður, sum var hann ikki til. Hon føldi onga brennandi pínu longur. Innan í henni var alt steðgað. Tað var bølamyrgt og kvirt.

Bráðliga stakk hon upp. Eitt skerandi ýl fór tvørtur ígjøgnum hana. Og hon hoyrði seg sjálva ýla afturímóti. Á Gud, onkur var har úti kortini. Og nú helt hon seg kenna røddina. Hon mátti fara út hagar. Hon *mátti*.

Hon kikaði út í myrkrið, men hon sá ongan. Alt stóð

í einum — ólögini vóru stórri og ógiligari enn nakrantíð. Tað var vónleyst. Slepti hon handtakinum, var hon deyðadømd. Hevði bara onkur komið til hjálpar.

Ein hvirla kom og tók hana, og hon feyk um húsarhornið.

Hon hoyrði orgultónleik. Hon leit rundan um seg. Hvar var hon — hvat var á vási? Hon sat inni í eini kirkju á aftasta beinki. Eingin sat henni við lið. Nú sá hon, at kirkjan var stúgvandi full av konum. Tær vóru allar í svørtum og vendu henni bakið.

So fekk hon eyga á kistuna. Hon stóð har frammi og sá so lítil út. Onkur mundi vera deyður, men hví var hon hjástødd? Hon hevði ongantíð verið til eina jarðarferð.

Bráðliga varnaðist hon, at konurnar høvdu vent sær á og stardu at henni. Hon hugdi spyrjandi aftur, men fekk einki svar. Tær sóu so løgnar og fornar út. Eyguni vóru so tóm og glær. Hon fekk ikki gjørt av, um tær vóru deyðar ella livandi. Øll andlitini sóu steindeyð út, sum um tey bert vóru myndir ella skuggar. Tey vóru so bleik, og einki rørdist í teimum. Samstundis sóu tey óhugnaliga eins út, sum tey høvdu sama aldur og somu lagnu. Einki lív spegladist í teimum.

So sá hon, at eisini hon var klødd sum tær. Hon skilti einki. Men kanska kendi eisini hon hana, sum lá í kistuni. Hon mátti fara at hyggja. Hon vildi reisa seg, men kroppurin var eins og deyður, hann rørdist ikki. Hon hugdi niður á føturnar og royndi at flyta teir, men har var einki at gera. Hon hevði einki samband við teir — hon føldi teir ikki. So var einki annað at gera enn at heita á konurnar frammanfyri og spyrja, hvør tað var, ið

lá í hasi kistuni. Hon *mátti* vita tað. Men einki ljóð kom frá henni. Hon varð ræðsluslugin . . .

Og júst tá tagnaði orgultónleikurin, og presturin fór at tala. Við hátíðarligari rødd og strongum andlitsbrá lovprísaði hann Harranum, tí enn eitt barn hevði funnið vegin heim.

Tá hon kom heim, stóð mamman fyri henni. Hon ynskti so inniliga at tveita seg í føvningin á henni, kenna hitan frá henni og krógva seg í teimum bleytu djúpu dølunum. Bara blunda og kenna tryggleikan. Men okkurt forðaði henni. Hon fekk ikki.

Hon hugdi við undran inn í eyguni á móðurini, og hon sá okkurt, sum hon ikki fyrr hevði sæð. Nakað fremmant. Nakað nýtt. Nakað, sum minti hana um konurnar í kirkjuni.

Hon mátti sleppa sær burt.

Eisini kærleiki

Bergtóra Hanusardóttir

Eg eri so glað í kvöld. Havi ongan hug at fara í song og enn minni at sova. Tími bara at sita fyri opna vindeygnum og hyggja at stjørnunum, lurta eftir tøgningi og kenna køldu náttarlúftina kína mær um ennið. Gott at vera ballað í teppi, tí so kølni eg ikki, men kann sita leingi aftrat og kenna friðin sveipa seg um meg og mína gleði. —

Hví eri eg so nær stjørnunum í nátt? Hví gera tær meg eydnuríkari í nátt enn aðrar nætur? Løgið, at ein slík, enntá kanska týðningarleys, hending kann fáa sálina at víðka seg og eina løtu gera meg føra fyri at fata bæði stjørnur og rúmd. —

Friður og eydna eru í mær. Kenslan av frælsi lyftir meg upp móti stjørnunum. Og hóast eg eri eg, og stjørnur eru stjørnur, so er kortini skyldskapur okkara millum. Og meira enn tað. Í nátt eru vit eitt. —

Hvussu leingi man eg fara at vera so eydnurík? Í morgin aftrat? Kanska. Nei, eg má læra meg at vera so fræls, so glað og so friðsæl, sum eg kenni meg nú. Tó — best man vera at leggja seg, áðrenn ein kortini stirðnar. —

Svalligu seingjarklæðini balla seg um meg, og eg kulsist av vælveru; tyngdin søkkur um meg, og eg sveimi í blund.

Sunnumorgun er. Eg gloppi eyguni, men leggi tey beint saman aftur. Kenni í staðin ljósið móti eygnalokunum og lurti eftir veðrinum og ljóðunum. Veit, at í morgun hefur onki skund. Hvør ræður sær. Hoyri Mammu stákast í køkinum. Hon fær ikki sovið, hóast sunnumorgun er. Dugir ikki at sova leingi longur. Um eina løtu fer hon at koma eftir okkum. „Tit gentur, klokkan er longu farin av níggju. Sólin skínur. Vit áttu at gingið okkum ein túr í hesum góða veðrinum. Pápi verður aftur hvørja løtu“. Vit fara at remba okkum, hvør í sínum lagi. Nýtast ikki at vakna rættiliga, eiheldur at lata okkum í, bara niður at fáa okkum drekkamunnin og práta friðarliga saman. Vetur er, og eldurin brimar í komfýrinum. Pápi hefur kykað, áðrenn hann fór í fjósið. „Fátt man vera hugnaligari enn drekkamuðurin sunnumorgun ella so stimbrandi sum gongutúrurin burtur frá húsum“, hugsí eg, líka fegin um lívið, sum náttina fyri. Men eg sigi onki, geri onki. Eg hvíli enn.

Hendan morgunin fara vit langa leið. Fyri nakrar krónur í bili norður eftir oynni, og tá bilurin vendir og fer aftur til Havnar, fara vit til gongu oman av vegnum. Væl ílatnar í langbuksum og stivlum, hosum, troyggjum og vindjakkum við hettu. Pápi hefur stavin við. Tíbetur hefur ongin gloymt vøttirnar í dag, tí kalt er. Gler í hyljunum, og grótið er glerstoytt. Men sólin tekur ringasta frostbitið frá andlitunum.

Vit ganga mest tigandi, men smílast hvør uppá aðra við hvørt. Kenna frostluftina í nasunum og sólina verma gjøgnum klæðini. Í veldugu tøgningini hoyrist bert knasið av gleri undir fótunum og málið á einari kráku av og á.

Men vit síggja langt, og meðan vit ganga, minna vit okkum á, hvussu fjøllini, dalarnir og skørðini eita, so hvørt sum vit fáa eygu á tey. Alla tíðina kenni eg lættan frá í nátt, og hugurin arbeiðir við tí, ið hent er.

Eg hevði gjørt tað til onkis við Rúna, endiliga hevði eg tikið mær um reiggj. Og hann hevði lovað mær ikki at lagt so nógv í tað. Hetta gleði eg meg at siga Duritu, tí hon heldur meg vera so óreina at gera tað til onkis við hann. —

Vit høvdu havt hvørt annað leingi, hóast vit bara sóust við hvørt. Trettan ár vóru vit, tá vit vistu av hesum, men vit tosaðu ikki um tað, og vit torðu nógv illa at hyggja í andlitið hvør á øðrum, tá vit vóru saman. Rúni var fittari og vakrari enn hinir dreingirnir, og rann skjótari. Tí hevði eg hann. —

Men sum fráleið og vit fóru at ganga saman, broyttist alt. Okkara kærleiki hóskaði ikki til veruleikan, tann, sum Durita og eg hava tosað so nógv um í seinastuni. Okkara kærleiki — ella kanska bara mín? — var sum spógvaljóð, sum sólvindar, spenningur og spæl. Køvdist av at sníkja seg út um kvøldarnar, at sova ov lítið og at lúgva í allar ættir. — Treivst kanska ikki um veturin. —

Vit høvdu verið í biografi og sæð ein syrgiligan film. Og so beint út í myrkrið, regnið og vindin. Eg hevði grátið, var reyðoygd og illa við, hugdi burtur og var í ringum lag. „Skulu vit fara inn til okkara, á kamarið hjá mær?“ spurdi hann. „Ja, lat okkum tað“. So kunnu vit práta og verða glað aftur, hugsaði eg. Innkomin settu vit okkum á songina, lið um lið. Tað var onki serliga hugnaligt inni. Skuldi kanska ikki verið farin. Hann legði armin um

økslina á mær, og soleiðis sótu vit leingi, tætt saman. Knappliga tók onnur hond hansara spakuliga um knæið á mær og flutti seg eitt sindur í senn niðan eftir lærinum. Tað minti meg á, at eg var næstan sprongd. Men ætlanin, eg fekk varhugan av, lamdi tunguna og fekk tankarnar at bólta rútt. Hondin bíðaði tó ikki. Hon læsti seg um hansara og helt henni. „Nei — eg fari heldur heim — tað er so seint — eg eri so kedd —“

Komin oman móti Vatnaskørðum liggur heimurin opin fyri okkum: fjøllini og hagin, strendurnar og havið, himmalin, sólin, ljósið og gliturin. Her uppi sat vaktarmaðurin í sjórænaratíðini og eygleiddi havsbrúnna. Dag og nátt ansaði hann eftir, at ófrættaskip skuldu ikki koma óvart á havnarfólk. Mundi hann kenna tað einsligt her, mundi varðhaldið gera hann tunglyntan, ella var her eisini fyri honum ómetaliga ríkt og vakurt?

Ikki skal eg siga, at eg skilji tað, og eg eri ikki sørt bilsin av tí. Men tær somu ljómandi, sterku kenslurnar, ið eg fyrr hevði fyri Rúna, kenni eg nú aftur í mær, men hesa ferð fevnandi allan heimin.

Kanska

Lena Jacobsen

Hví sat hon og bíðaði? Hon visti væl, at einki var at bíða eftir, men kanska?

Hetta líttla orðið, á tremur við vónum, vaks seg so ógvisligt. Tað tók ræðið á henni. Hon hugsaði og gjørði, sum um alt longu var veruleiki.

So vann skilið aftur, sjálvandi ringir hann ikki!

Hon fór at taka út av borðinum. Vinkonurnar vóru farnar. Gott var, at uppvaskimaskinan var í lagi. Hon hevði ikki orkað at vaska upp í kvøld. Hon fekk sær ein bakka at bera út á. Nú vóru bara kakurnar eftir. Einar tvær ferðir aftrat. Hon fekk ikki hugt av telefonini, sum hon gekk fram við henni. Hevði tað bara hjálpt, so skuldi hon stillað seg her og start, bara start. . .

Eina ferð eftir. — Honum dámdi so væl hesa kakuna.

„Kanst tú ikki baka mína kaku?“ hevði hann spurt. „Mína kaku“, orðini hoyrði hon fyri sær, hvørja ferð hon bakaði. „Kom nú góði, kakan bíðar. Eg skal gera tær okkurt drekkandi afturvið, tað tú ynskir.“ Hon helt enn á kakufatinum. Skuldi hon lata tað standa? Hon dró á bæði. Tað nyttaði helst einki. Kakan fór bara at vera skørp í morgin. Óetin og ikki etandi.

Hon suffaði, royndi at bíta tað aftur í seg, men ov seint var. Nei, tak tær um reiggj. Ger hetta liðugt og slepp tær í song. Tú skalt tíðliga til arbeiðis í morgin.

Hon hugdi rundan um seg í stovuni. Øskubikørini vóru eftir at tøma. Ein gloymdur sigarettpakki lá á borðinum. Sjálv roykti hon ikki, men fekk hug at festa sær í.

Hon setti seg væl fyri í leðurstólinum. Tók eina úr pakkanum. Altíð var okkurt í vegin. Nú var tað eldurin. Hon mátti út í køkin eftir sváuldósini.

Hetta var nú býtt av henni. Heldur farið og lagt seg. Men fór hon ikki at liggja leingi vakin? Klárvakin av tonkum? Kanska skuldi hon roynt at fingið skil á fløkjunum og gitingunum, áðrenn hon legðist.

Hon setti seg aftur.

Hetta var so vælsignað. Hon kleimdi sigarettina. Tubbaksmolar duttu úr, men sigarettin gjørdi onga mótstøðu. Hon festi sær í. Dró andan varisliga inn, niður í lunguni, bringan hevjaðist. Glóðin gjørdist gulari og heitari. Hon seyg í seg av roykinum, fylltist av honum. Saman við roykinum kom friðurin. Hon gloymdi alt rundan um seg. Sá bara bringuna, glóðina og roykin. . .

Tað sveið í eygunum. Hálsurin kendist turrur. Enn var eitt sindur eftir av sigarettini. Hví vardi hon so stutt? Hon helt henni millum tummilin og fremstafingur. Mátti fáa alt úr henni. Hvør veit? Kanska ein fremmand kensla goymdi seg har. Okkurt nýtt, hon ikki áður hevði upplivað? Hon fór at hosta. Hostaði leingi. Djúpt. Bara ein guvur eftir. Ein farvælguvur. „Takk“, segði hon, dró andan djúpt. Hon royndi at halda roykinum inni, meðan hon sløkti sigarettina í øskubikarinum. Slepti roykinum so líðandi út. Í smáum bitum. Hon skuldi so goyma eitt sindur eftir. Helst eftir at sigarettin var morlað í øskubikarið.

Tað eydnaðist!

Telefonin stóð kvírr. Hann hevði sagt: „Kanska ringi eg seinni. Legst tú tíðliga?“ Hon skundaði sær at svara noktandi, tí hon visti, at sjálvst í svøvn gjørdist hon klárvakin, tá hann ringdi. Hetta segði hon tó ikki.

Hann ringdi tó ikki altíð, um hann hevði lovað tað. Men altíð kom hann seinni við drúgvum umberingum. Hann var komin so seint heimaftur. Hevði fingið fólk. Var sovnaður framman fyri sjónvarpinum. Hon kendi hesar umberingarnar so væl. Lætst sum hon var sannførd. Onkuntíð kom hann dagin eftir við blómum! Og hvørja ferð bráðnaði so líðandi tað nú risahøga ísfjallið, bygt upp av særdum, innistongdum kenlum og vónloysi.

Viðhvørt gav hon honum eitt hartfryst íspetti av tí og var til reiðar at geva meira. Men hann skilti hana ikki. Hugdi við ovfarnum eygum. Royndi at breiða upp á seg. Hann kundi heldur ikki skilja hana, ongantíð sat hann og bíðaði eftir henni. Hann bíðaði ikki, hann leitaði lívið upp. Hon orkaði hetta ikki longur. Í morgin skuldi tað verða.

Hon kendi seg so elligamla. Kom at hugsa um sprellimannin Pinocchio, hon plagdi at heingja upp um jóltíðir. Hann hekk lívleysur, men so skjótt tú hálaði í bandið, kom lív í hann. Slepti tú, so var hann aftur steindeyður. . .

Hon hvakk við, hevði durvað. Ringdi telefonin? Nei, helst ikki. Jú, hon ringdi. Hon fleyg upp, langaði knæið í borðið, men gav sær ikki far um tað. Ikki um nakað uttan telefonina.

Varisliga lyfti hon hornið av. Kíndi tí, bíðaði. So segði hon: „Hal-ló!“

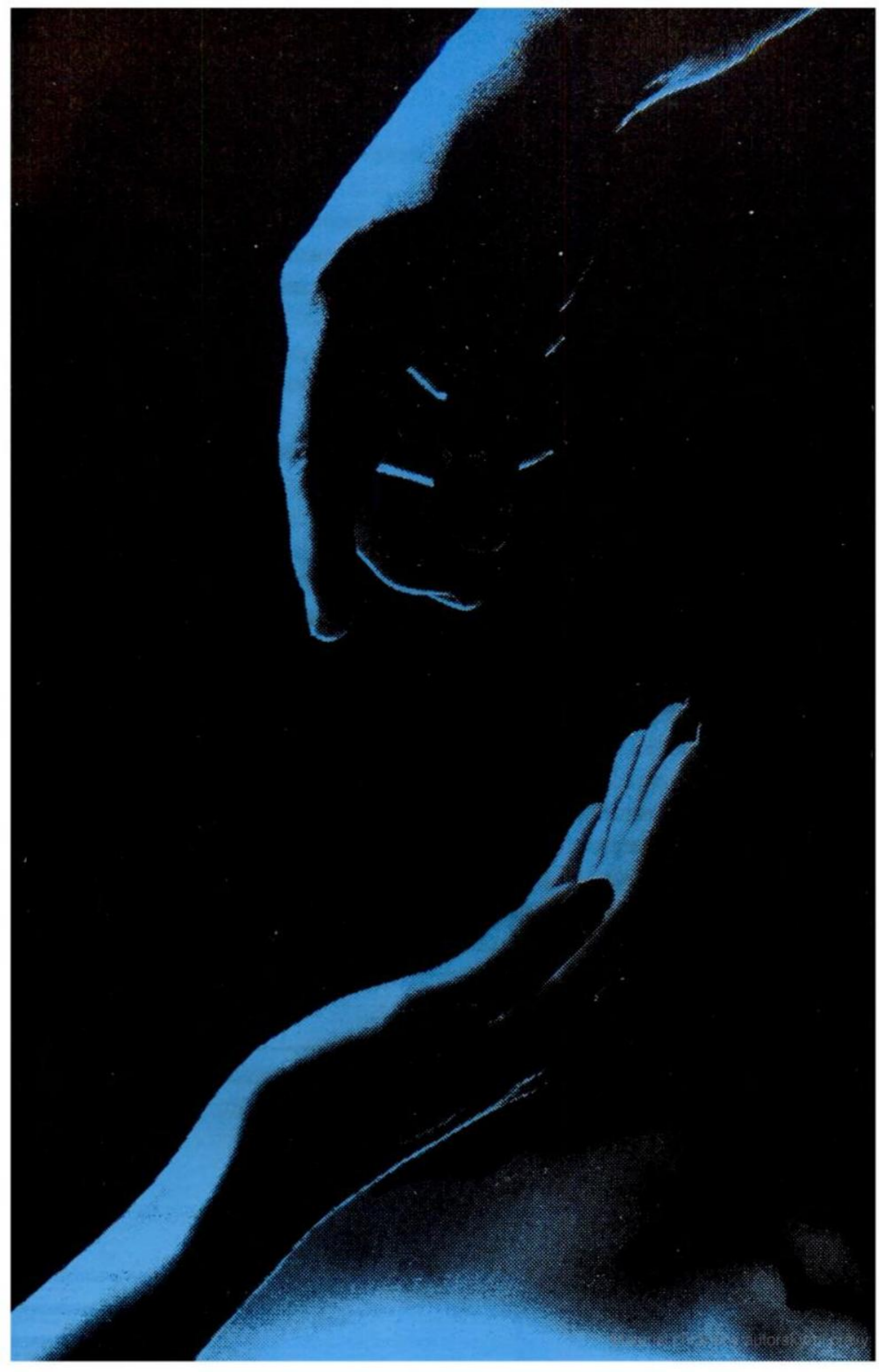
„Er tað Ása?“ Hon hoyrði eina mansrødd.

„Hvat?“ Hon spurdi, ikki tí hon ikki skilti spurningin, men hon mátti sannføra seg um, at hon hevði hoyrt rætt.

„Er tað Ása?“ spurdi røddin aftur.

„Nei“, segði hon fastliga og tók hornið varisliga frá munninum. Hon hoyrði so týðiliga umberingina: „Orsaka, so havi eg fingið skeivt nummar“, áðrenn hon legði hornið á. . .

Eyguni

Elisabeth Larsen

Tá ið hon læt eyguni upp, var myrkt úti. Hon hevði sov-
ið leingi. Hon kendi kuldan uttanífrá streyma ímóti sær.
Hon var køld og kendi seg váta og tunga innan og min-
tist, at tað var langt síðani, at hon hevði etið síðst.

Í gjár høvdu tey ballast niðri hjá einum av vinmonn-
unum hjá Boga. Tá ið hon og Bogi vóru komin heim og
høvdu sníkt seg inn á kamarið hjá henni, var klokkan
seks um morgunin, og hon vildi spýggja. Hon visti alt ov
væl, at mamma hennara skjótt fór upp og tordi tí ikki út
úr kamarinum. Mamman hevði helst ikki verið blíð, um
hon hevði funnið útav, at hon hevði ikki verið edrú. So
hon hevði spýð í ruskílatið, og aftaná pissaði hon í tað.
Bogi hevði stillað seg og pissað út ígjøgnum vindeyg-
að. . .

— „Hevði mamma vitað,“ hugsaði hon og frøddi seg
um síni loyndarmál. Hon fór niður í køkin og tók rusk-
posan við sær. Har sótu øll og fingtu sær nátturða. Men
knappliga troystaði hon sær einki, sjálvst um hon fyri
lítlari løtu síðani hevði kent seg svanga. Hon segði við
tey, at hon fór niðan til Boga og fór síðani út.

Meðan hon gekk, kendi hon fetini gerast lættari og
lættari. Hon gleddi seg veruliga at koma inn í kamarið
hjá Boga og bara sita og tosa við hann. Hon visti, at hon
fór ikki at koma heim aftur tað kvøldið, dagin eftir var

sunnudagur, og tey svóvu altíð saman, tá tey ikki skuldu í skúla dagin eftir.

Tá hon kom niðan, sat øll familjan framman fyri sjónvarpinum og hugdi at einum amerikanskum fram-tíðarfilmi. Tá Bogi sá hana standa í durunum, leyp hann upp úr stólinum, lyfti hana uppfrá og bar hana inn í kamarið, har hann tveitti hana frá sær á seingina. Hann setti seg undir liðina á henni og legði armin um hana. Alt var sum tað plagdi at vera.

Og hetta var einasta tíðin, hon kendi seg tryggja — og lítla. Tá tey høvdu sitið soleiðis og tosað eina løtu, komu tveir av vinmonnunum hjá honum niðan. Og nú byrjaði eitt heilt annað tos. Teir tosaðu um bilar, prutl, motorar o.s.fr. Soleiðis var tað altíð! Teir tosaðu ongantíð um annað enn tilíkt, sum hon ikki skilti nógv av. Men so við og við hevði hon lært seg okkurt, sjálvvt um hetta ikki á nakran hátt hevði hennara áhuga. Men hon var næstan altíð einsamøll genta millum allar dreingirnar, og teir vóru jú vinmenninir hjá Boga, — og so vóru teir eisini vinmenninir hjá henni. Hóast alt kundi hon ikki lata vera við at vera vónsvikin, tá teir komu, meðan hon og Bogi vóru einsamøll. Hon var kanska nakað sjálvsøkin? Hon hevði ikki einarætt til Boga. Vinkonurnar komu ongantíð oman til hennara longur. Tær tímdu helst ikki — hon var ongantíð inni kortini. Og vinmennirnir hjá Boga komu heldur ikki, uttan at teir vistu, at hann var har. . . Men alt hetta helt hon seg hava vant seg við nú. Og tað var eisini neyðugt, um hon skuldi halda fram við at ganga saman við Boga.

. . . Tá teir vóru farnir var Bogi aftur hin sami. Fittur og tvætlutur — ja, næstan barnsligur. Men hann var

góður við hana — annað bilaði ekki, helt hon.

Tá øll í húsinum vóru farin í song, fór hon spakuliga út í køkin at gera mat. Hon setti alt á ein bakka og bar tað inn í kamarið. Tá ið Bogi sá hana, smíltist hann og kallaði hana sína lítlu konu. Hon smíltist bert aftur, sjálv um hon hataði hann í tí lètuni. Hann ljóðaði júst sum pápi hansara. Hann var ein maður, sum hvønn dag legði seg á sofuna, tá hann kom heim. Og har var hann liggjandi, til hann fór í song. Hann hevði eisini eina lítla konu. Um hon nú hevði gjørt kaffi og spurdi hann, um hann skuldi hava, var svarið eitt gronut: „nei“. — Tíggju minuttir seinni hoyrdist sum oftast eitt róp úr sofuni: „Góða, hevði tú ikki ein kaffimunn til mín?“ Og konan út aftur í køkin at gera kaffi. Sjálv hevði hon so ofta havt hug at rópa: „reyvarhol!“ beint í gronina á honum — men tað fór helst ikki at nytta. Men hon vildi fyri alt í verðini ikki enda sum mamma Boga. Men at fara at tjakast við Boga, visti hon, nyttaði einki. Hann fór bara at lúnast og fáa hana at kenna seg illa. Men hon vildi ikki vera sum mamma Boga!

Tá tey høvdu etið, lögdu tey seg á seingina og fingur sær eina sigarett í part. Nú fyrsta kendi hon, hvussu gott tað var at hava etið. Alt hitt váta og tunga, sum hon áður hevði kent innan í sær var nú fyllt upp við mati og royki. Nú hevði hon hug at sova, sova, sova... Men nú fór Bogi graður at lata hana úr, og hon mátti gloyma ætlanina. Hon elskaði Boga — tað gjørði hon! Tordi bara ikki at hugsa, at tað kanska var, tí hann var hin einasti, hon hevði at tosa við, at vera hjá. At hon kanska var noydd at elska hann. Í hennara eygum var hann sum oftast fjákurur og barnsligur. Men hon orkaði ikki at síggja

við teimum eygunum. Onkur hevði givið henni onnur, og fyri henni vóru tey eyguni nógv lættari at síggja alt við. Tordi í verunleikanum ikki annað.

Klokkan fýra vaknaði Bogi av, at hon lá og græt við hansara lið. Hann tók um hana og spurdi, hvat bilti. Men hon skríggjaði móti honum og sló hann. Hon helt fram við at sláa. Og meðan Bogi ræddur helt fast um hana, bardi hon rygg hansara. Men hann varð ikki illur. Hevði roynt hetta so oftani fyrr og royndi bert at sissa hana. Hann visti ikki, hví hon varð soleiðis — hon hevði ongantíð viljað greitt honum frá hesum, tá hann hevði spurt.

At enda orkaði hon ikki at sláa meir. Hevði onga megi eftir, eingi tár. Hon gjørdist aftur sum ein klútur, og hann legði hana niður aftur í seingina. Skjótt svav hon — til ljósið gav henni eyguni aftur.

Eingin veit á morgni á siga

Pálina Valsdóttir

„Klokkan er farin av hálvum átta, síggj til at vakna genta.“

Gentan, sum eitur Sofía, gloppar annað eygað og sær akkurát tað, sum hon hevði roknað við at síggja. Hon sær mammu sína standa í durunum við tí hvítu blæuni stramt bundnari um høvdið.

„Ja, ja, mamma, tak tað róliga. Eg komi nú.“ „Tað síggi eg einki til, tú mást heldur seta teg upp, so eg veit tú ert vakandi. Eg má skunda mær. Tú sløkkir útvarpið, áðrenn tú fert. Og royn at mæta stundisliga í dag. Farvæl góða.“ Og burturi var mamman.

Sofía hoyrði hana smáskeldast við lítlabeiggja, sum ikki fann annan stivlan. Pápin segði einki, hann segði sjáldan nakað, men tað var jú ikki hann, sum skuldi gera alt klárt um morgunin og tað sum eftir var av degnum fyri tann skyld. Tað var altíð mamman. Hurðin gekk, og so var alt kvirt.

Sofía gekk hálvsovandi niður á vesið. Hon gav sær góða tíð at gera seg til. Hon royndi at fáa skil á tað livandi hárið, sum beint nú peiggjaði allar vegir. Hon koyrði vatn í tað og gníggjaði síðan eitt sindur av 'gelé' væl og virðiliga um alt høvdið. Hvar fa . . . var nú kamburin blivin av? Hon leitaði alla staðni uttan úrslit. Eisini í kamarinum hjá sær. Eingin kambur, tað var sum for-

gjört. Alt hvarv eisini her í húsinum, síðan beiggin kom. Ja, ja, so mátti hon hjálpast við bustina.

Síðani fór hon inn í køkina og setti ketilin at kóka. Meðan hon bíðaði, leitaði hon eitt „novelle“ fram. Tað besta, hon visti, var at lesa, meðan hon át, og tað slapp hon ikki, tá ið mamman var inni.

Jússus, klokkan var farin av átta. Nú mátti hon skunda sær, um hon skuldi fáa nakað við av týskttímanum. Hon fekk nokk av at vita, men tað var hon skjótt von við. Tíverri. Har var taskan, so var bara at blaka roknimaskinuna í. Skógvarnir, og so jakkin, ið hekk á einum seymi, sum skuldi eitast at vera ein knaki. Á veg í skúla gróv hon í jakkalummanum í vón um at finna ein stubba, sum skuldi brúkast í tí langa steðginum. Har var eingin stubbi, men kamburin lá sjálvandi har.

Í skúlastovuni var alt, sum tað plagdi at vera fyrsta tíma. Tey flestu lógu fram á borðið, og summi tóktist at droyma framvegis. Fyri eina ferð skyld segði lærarin ikki eitt orð, tá Sofía setti seg niður við borðið tíggu minuttir ov sein. Hann hugdi bert at klokkuni. Sofía var um at sovna í tí kvalandi luftini í stovuni. Keðiligt, alt var so syndarliga keðiligt í skúlanum. Merkiligt at ein var noyddur at ganga í skúla soleiðis út í eitt. Men tað hjálpti ikki at tosa við mammu um slíkt. Hon hevði onkuntíð roynt, og mamman plagdi at øsa seg upp: „Ja, gevst tú bara í skúlanum, so kunnu við báðar fylgjast oman á flakavirkið í framtíðini, og har sleppur tú so at standa tað sum eftir er av lívinum og renna heim inn ímillum at røra í grýtunum.“ Mamman var so avgjörd, tá tað snúði seg um framtíðarætlanirnar hjá Sofíu: „Annaðhvørt fært tú tær eina veruliga útbúgving, ella fert tú

at sita við dupultum arbeiði og aldrin eiga eitt klovið oyra, og tað man neyvan vera nakað fyri teg. Minst til, at tað er altíð gott at hava seg sjálva at líta á.“ Sofía toldi ikki at hugsa um pengaloysi, hon hevði liðið nokk av tí í sínum stutta lívi, aldrin hevði hon fingið loyvi til helvtina av tí, sum hennara vinir vóru slopnir. Og so at standa í fiski alt lívið, annars takk. Tað hevði hon roynt nú í tvey summur, og hon helt einki serligt um tað. Men at hugsa um at ganga í skúla fleiri ár afturat, tað var einki serliga hugaligt. Men nú var hon skjótt liðug við tíggjunda, so ætlaði hon so sanniliga at gera ein steðg og hugsa seg um.

Skúlin var liðugur í dag. Sofía spákaði sær eftir veginum og hugdi í sýnisgluggarnar. Tað var fríggjadagur, og tað var nógv fólk á veginum. Hon hugdi oman á keiina. Hon bráðsteðgaði. Har var hann jú. Trolarin var komin. Hann mátti vera nýkomin inn, hann hevði ikki verið her á døgurðamáli. Hjartað bóлтаði rútt nakrar ferðir, og so tók hon dik á seg. Hon rann niðan gjøgnum bøin til at stytta um leiðina. Tí — um hann fór at ringja, kanska hann longu hevði ringt, meðan hon gekk og válaði.

Hon sparkaði skógvarnar av sær í ganginum, hoyrði mammu sína í køkini, men gav sær ikki stundir til at tosa við hana. Hon leyp upp trappurnar og fór beint yvir til klædnaskápið. Hvat skuldi hon fara í í kvøld? Kanska tær hvítu buksurnar? Býtt at vera í hvítum buksum um veturin, men mamman vildi ikki geva henni nýggj klæði, fyrr enn ferilønin kom. Har vóru tær, men tær máttu strúkast. Tað mátti hon heldur gera sjálv, mamman hevði helst ikki tíð í dag. Mamman hugdi

spyrjandi, tá ið Sofía tók strúkibrettið út úr kusta-skápinum. „Hvat nú, aftur í dans í kvöld, heldur tú, eg eigi pengar til tvær dansibillettir um vikuna?“ „Tak tað róligt, hesa ferð sleppur tú frá at bløða,“ beit Sofía hana av. „Hyggasíggj“, segði mamman bara, og so varð ikki tosað meir um tað. Telefonin ringdi. Sofía sprakk út í gangin og lyfti hornið, samstundis læt hon køkshurðina aftur.

Diskotekstónarnir buldraðu og ljósini struku yvir mannamúgvuni. Veik grøn og reyð ljós. Tey dansandi fólkinum vaggðu í takt við tónleikin. Sofía og Julian stóðu mitt á gólvinum og lótu seg drukna í tí lokkandi sanginum og gleðini um at vera saman aftur. Saman aftur eftir fjúrtan langar dagar, so langar, at teir kundu havt verið fjúrtan vikur.

„Kom út í bilin“, segði Julian spakuliga, tá ið ein steðgur kom í. Tey trokaðu seg út ígjøgnum mannfjöldina. Í bilinum var so kvirt og myrkt eftir gangin og trokanina har inni í dansinum. Eftir allan hendan longsulin og bíðitíðina fingu tey nú eina løtu fyri seg sjálvi.

Mussar teirra blivu heitari og meira krevjandi, fyllust av tráan og søtleika. Sofía føldi hondina á Julian koma trilvandi og kelandi upp undir blusuna og síðani leggja seg fast um annað bróstið. Hon hoyrði seg kikka eftir ondini, hetta var gott — himmalskt. Blóðið dunaði í æðrunum, tað sjóðaði í oyrunum. Henni longdist so inniliga, visti at um tey høvdu verið onkra aðrastaðni, so hevði hon givið eftir fyri longsli sínum, hevði gjørt alt, sum hann hevði biðið um.

Julian setti seg upp og risti hárið úr eygunum.

„Elskaða Sofía“, hann var hásur av sinnisrørslu, „eg má fáa teg alla, eiga teg alla sum tú ert.“ Hann legði seg afturá og festi sær í eina sigarett. „Skulu vit ikki taka ring uppá, nú tjeni eg so mikið væl, síðani eg fór við trolaranum. Og tú hevur bert nakrar fáar mánaðir eftir í skúlanum.“

„Elskaði Julian, jú tað er vist, at eg vil, men hvat heldur tú, at mamman fer at siga?“

„Hana skal eg fáa skil á“, segði Julian. Hon letur seg ikki tosa upp í lag, hugsaði Sofía, men segði einki. Hon vildi ikki hugsa um tað nú, vildi bert njóta hesa lötuna fult út.

„Ja, tosa tú við hana,“ segði hon og legði armarnar um hálsin á honum.

Um somu tíð eitt ár seinni fylgdust Sofía og mamma hennara oman á flakavirkið, klokkan var næstan átta, og alt var so grátt og oyðið. Hvørt ljóð hoyrdist so væl í kvirrleika morgunsins. Tann stóri búkurin á Sofíu var um at spreingja rennilásið á jakkanum. „Ætlar tú ikki skjótt at fara at gevast?“ spurdi mamman og hugdi so syrgin at teimum innanholaðu kjálkunum og teimum hovnaðu fingrunum á Sofíu. „Tig mamma og lat vera at blanda teg uppí. Eg havi tað gott, harafturat hava vit brúk fyri hvørjum oyra, nú vit fara at byggja,“ segði Sofía. Eygu hennara leitaðu út eftir fjørðinum, hon sá ein trolara sigla langt har úti. Eygu hennara blivu svørt av longslí.

Gentumyndir

Nancy Vesturbú

Ein ung genta gongur inn eftir vegnum. Hon kemur úr fiski. Nú er skjótt dögurðatíð, og nógv er breitt út henda morgunin, nú sólin skínur heit. Tosað hevur verið um, at tað kanska kundi verið vandi fyri, at fiskurin fór at loypast í varmanum, men tað vísir seg nú ikki fara at bila.

Nú gongur leiðin heim, meðan frøknurnar blomstra í andlitinum á ungu gentuni. Tær eru so víst ikki so vælkomnar, tí mótin um hesa tíðina er at vera ljós í holdinum a la Garbo.

Saltfiskarámi hongur uppi við klæðum hennara, men angin av smærum og smáblomstrum við vegjaðaran saman við sólgulinum niðan frá sjónum fáa ein serligan og frískligan anga fram, ið ikki ber til soleiðis at siga frá.

Teir sólbrendu armarnir eru berir, og í hondini heldur hon á einum príslista, sum júst henda sama dag er komin við postinum frá „Buldog“. Har er nógv vakurt toy til blusur og kjólar, og hon, sum sjálv plagar at seyma, droymir seg í onkrum eiggiligum plaggi, seymað úr toyi úr hesum príslista. Har er eisini nakað topp-modernað í tí nýggja litinum Wallis blátt.

Romansan ella gølan í tí enska kongahúsinum er komin í hæddina. Brúdleypið hevur verið, og hann, sum

hefur vrakað ta ensku kongakrúnuna fyri at vinna sína hjartans kæru, prinsurin av Wales og lady Elisabeth Simpson — hon verður eisini nevnd Wallis — eru nú vorðin hjún.

Lív hevur sett seg niður á eina lítla hellu tætt við vegin. Hon hyggur út á fjørðin, ið hevur staðið sum ein sveiti allan morgunin. Tað hevur verið blikalogn, men nú er komið eitt lítið fleyr. Her er so friðarligt, onkur hissini skinfluga surrar skjótt framvið, onkur ljóð frá verpandi hønum úr einum kjallara nakað burturfrá, annars er einki at hoyra.

Lív situr og blaðar og hyggur nærri at tí ymiska, sum er at finna í príslistanum, men tað, sum fremst fangar eygað, er tann blái liturin, Wallis blátt; tann sami blái liturin sum á hennara brúðarkjóla — ein yndisligur og hugtakandi vakur litur. Men gentan suffar, hon dugir ikki at seta ástarhug og kærleika í samband við so tilkomin fólk. Lady Simpson var farin um tey fjøruti, og fyri eina blaðunga gentu tykist hetta at vera ein høgur aldur til tað. Eftir hennara áskoðan er tað beint fram óhóskandi.

Lív kendi nógv fólk, sum vóru um henda aldur. Tað vóru foreldur at hennara javnaldrum. Har runnu ymisk andlit fram fyri hana. Hetta var tó ikki nakað, sum hon í lötuni festi seg nakað serligt við. Tað var príslistin og tað, hann hevði at bjóða, sum hennara hugur nú var bundin at. Hitt, sum hon í hesum sambandi kom at hugsa um, vóru bert tilvildarlig hugarensli. Men ásttiknan kærleika kundi hon ikki fáa seg til at seta í samband við onnur enn ung fólk, og aldursmarkið var lágt. Um tað var rættvíst, og um hví so var, gjørði hon sær heldur

ongan ómak við at hugsa nærri um. Hjá sekstan ára gomlu Lív var henda metan nú einaferð bert hennara persónliga uppfatan.

Hon gekk spakuliga inn eftir vegnum. Sólin var heit, og Lív hevði ongan serligan skund. Døgurðin heima var neyvan komin upp á kók enn. Hvat mundu tey hava til døgurða í dag? Kanska kjálkafisk við eplum og smelti afturvið. Tað kundi eisini vera okkurt annað. Tað er mamma, sum stákast heima í dag, kókar døgurða og ansar teim smáu systkjunum. Men onkuntíð plaga tær at skifta um. Tá er Lív heima og ger tað, sum har er at gera, meðan mamman er í útiarbeiði.

Lív kemur knappliga aftur at hugsa um Rannvá, sum var heimafturkomin úr keypsstaðnum í gjár. Vinkonan hevði verið eitt skifti burturi og tænt og var eitt ørindi inni í handlinum, tá Lív var komin inn har í áðni. Rannvá hevði skund, og tær høvdu avrátt at hittast aftur um kvøldið. Tær høvdu nógv at práta um og gleddu seg til at kunna tala saman eftir tann langa skilnað, heilir tríggir mánaðir vóru farnir, síðani tær sóust seinast.

Lív hugsaði um at baka okkurt til at hava aftur við drekkanum, tá Rannvá fór at koma heim til teirra í kvøld. Tað fór at vera, tá tey smáu systkini vóru farin til songar. Tá kundu tær sita inni í stovuni í friði og náðum, og hetta gleddi hon seg til. Aftaná kundu tær síðan fara út at spáka og kanska møta onkrum javnaldra, tó tað vóru bert fá av teimum heima. Dreingirnir vóru teir flestu til skips, eisini bróðir Lív var burturi við sama skipi sum pápin, og genturnar vóru eisini — tær flestu — á ymiskum plássum. Lív hevði helst eisini verið burturi, um heilsustøðan hjá mammuni hevði verið betri.

Soleiðis gongur hon í sínum egnu tonkum og er nú komin reiðiliga hálva leið. Har til hægri handar frá vegnum gongur ein smøl gøta niðan til eini hús. Tey eru bygd í hugnaligum eldri sniði, long og lág. Har eru tvær lonir undir einum taki. Onkur vindeygu eru opin, og tær ljósu blondugardinurnar flákra spakuliga í lotinum. Lív verður nú varug við, at hon er svong. Hon tekur nú meira dik á seg. Um hon gongur skákgøtuna verður hon skjótari við hús. Hon fer eftir gøtuni, ið gongur á skák niðan og tvørtur um bøin. Har er ein smøl traðkað rás. Skerpingur hevur verið, so grasið er ikki nógv vaksið enn. Hon kemur framvið neytageilini, har steinstólpurnar hava reiður ymsastaðni í garðinum. Hon veit um onkur reiður, har tey smáu eggini liggja flógv og væl vard innan millum steinarnar í smáum, trongum og fittliga djúpum holum. Tær koma aftur ár eftir ár at reiðrast á somu støðum. Tá tú nærkast reiðrinum hjá teimum, fara tær sum eitt fok aftur og fram, meðan tær láta hart.

Hon er nú komin inn um teirra egna mark. Ein stór eplavelta hjá teimum er tætt við. Har kemur ein góður vinur hjá Lív spákandi móti henni. Tað er kettan, sum er blíð og ger seg til. Hon sær sakleys út, men stólpurnar halda seg vita nakað annað. Tær eru illar, halda nógvan gang og mótmæla harðliga. Teimum dámar einki, at hon gongur her og sneytar, men hesa ferð fáa tær skjótt frið fyri henni, tí hon fer aftan á Lív, ið nú nærkast húsunum hjá teimum.

Eitt sindur fyri seg sjálv standa húsini, eini vanlig hús við úthúsum. Tey eru reyðmálað við hvítari grund, vind-eygum og vindskeiðum. Tann algrøni bøurin dregur

tann reyða litin fram, og húsini síggjast langa leið. Her rýkur av tjøru við húsini, og í hesum sambandi kemur Lív at hugsa um pápan. Eitt tað seinasta hann gjørdi, áðrenn hann fór avstað henda „eysturlandstúrin“, var at smyrja hjalstekjuna.

Tá hon kemur niðan við húsunum, hoyrir hon, at vøggan gongur. Onkur vaggar lítlusystur. Hon — lítla — hevur verið ring fyri tonnum, og tí hevur hon verið nógv havd og eisini vaggað hesa seinastu tíðina. Tá Lív kemur framvið køksvindeyganum, hoyrist glintan av komfýrsringum og onnur ljóð, sum eru týðilig tekin um, at døgurðin er kókaður, og at mamman nú fer at leggja uppúr.

Tey seta seg niður við borðið at fáa sær. Har eru tey smærru systkini hjá Lív og sjálvandi eisini mamman. Lítla systir er ikki við til borðs, tí nú er hon sovnað. Tey práta eitt sindur, og mamman spyr Lív, um nøkur íslandsbrøv mundu koma við postinum í dag. Teimum leingist at frætta frá pápanum og beiggjanum, ið er burtur fyrsta túrin. Tey eru nú so smátt farin at vænta sær bræv, men ójavnt er við postinum. Viðhvørt koma brøvini skjótt fram, men onkuntíð eru tey nakað gomul. Tað er altíð stórir spenningur, tá brøvini koma.

Mamma er nú farin at tosa um okkurt annað. Hon heldur seg síggja onkur tekin til, at mjørki fer at koma seinnapartin. Tað ber í sær, at fiskurin, ið er breiddur, má takast saman aftur fyrr, enn annars varð roknað við. Tað er fiskaflagginum, ið tey skulu ansa eftir. Tá flaggið verður vundið á stong, er tað tekin um, at fólkið verður kallað saman aftur á arbeiðsplássið. Enn er terrin av tí besta, kanska fer hann at halda sær.

Lív fær sær drekka og ger seg til reiðar at fara út aftur at taka fiskin saman, men alla tíðina gleðir hon seg til í kvöld, tá Rannvá kemur at vitja.

Á fiskaplássinum gongur alt sum vant. Fólkið skundar sær til verka. Har eru fólk í øllum aldri. Mest konur og gentur, men har eru eisini børn og einir tveir eldri menn. Fiskurin verður lagdur á bórur og borin til stakkarnar. Tað eru mest tær eldru konurnar, sum stakka fiskin. Hóast tað, at fiskurin ikki hevur ligið leingi breiddur, er hann nógv tornaður. Alt hevur gingið skjótt og eisini væl, um enn tað var strævið.

Kvöldið er nú komið, og Lív gongur heima og stákast. Tey smærru systkini eru nú farin til songar. Tey hava spælt úti allan dagin og sovna skjótt, so nú er friður. Mamma er farin út eina løtu við stökkum til eina grannkonu.

Meðan Lív gongur og ger ymiskar fyrireikingar, til Rannvá skal koma, leitar hon í huganum aftur til ta tíðina, tá hon fyrri nógvum árum síðani kom at kenna Rannvá. Hon og Rannvá spældu saman, tá tær vóru smáar, og meðan tær vuku til. Tær plagdu at fylgjast í skúla, men vórðu ikki fermdar í senn. Lív var nakrar mánaðir eldri, men Rannvá var heldur hægri á vøkstri, og tær vóru annars heilt ólíkar í skapi og lyndi. Báðar hava tær sítt hár, sum vanligt er, greitt í tvær flættur. Men meðan hárið hjá Rannvá er myrkt og mjúkt og ber í sær eins og farra av náttardimmi, hava tær síðu flætturnar hjá Lív eins og fangað nakað av sólarinnar gylta liti. Nógvur av hinum gentunum hava klipt flætturnar og ganga nú við stuttum hári, tær báðar hava onkuntíð tosað um at gjørt sum hinar, men enn hava tær einki

gjört við tað.

Meðan Rannvá hevur verið burtur, hevur Lív eisini verið heimanífrá einar fjúrtan dagar hjá einari ungari konu, sum skuldi eiga sítt fyrsta barn. Hon búði í einum nýggjum húsum har nakað uttarlaga í bygdini. Hóast Lív ongantíð fyrr hevði passað barsilskonu, hildu bæði hon og mamman, at tær áttu ikki at sýta. Marita — tann ungu konan — hevði sjálv verið inni hjá teimum og orðað um hetta, og hon var glað um at fáa ja. Hon var einsamøll í húsi, tí maður hennara, ið var sjómaður, var burturi, men mamma hennara búði nær við, so hon var eisini við hondina og kundi hjálpa til.

Tað gjørdist heldur drúgført og strævið hjá Maritu at fáa hetta barnið til verðina, men har hendi annars einki óvanligt, og Marita hevði fingið ein fittan son. Nú var umleið mánaður farin, síðan Lív kom heim aftur. Hon fór ongantíð at gloyma, hvussu glað Marita var, tá hon fyrstu ferð helt á sínum lítla soni. Tað fyrsta, ið hon hevði sagt, tá drongurin var komin, var at biðja Lív fara á telefonstøðina sum skjótast og fáa tey at senda eitt fjarrit til mannin um hesa gleðiligu hending.

Lív hevði altíð verið ljós av lyndi, og hesa gávu átti hon framvegis. Men tíðin, hon var hjá Maritu, hevði havt tað við sær, at hon nú meira var farin at hugsa um lagnur og lívsmynstur, og hvussu ymisk og fjølbroytt tey kunnu vera. Hon gleddi seg framvegis um at vera ung. Enn var hon bert við byrjanina til tað vaksna lívið, men kendi onkuntíð ein sting í barminum, tá tað viðhvørt rann henni í hug, hvussu stutt ungdómstíðin er. Um ein bert er sekstan ár, kann ein onkra lötuna — um ikki so ofta — grunda um teir djúparu spurningarnar og helst

í samband við ta vaksandi ábyrgdina, so hvørt sum ein verður meira tilkomin, sum t.d. tað ófatiliga stóra undur kanska einaferð at gerast móðir at sínum egna barni. Men størri eydnan er og dýrabærari eygnasteinurin, størri og sárari er missurin. Hetta er ein óreingilig lívs-lóg. Tí er lívið altíð álvarsamt, sjálvt í teim ljósu og skemtingarsomu lötunum, tá ungdómar hittast til at halda sær á gaman, eisini tá er ein undirtóni av álvarsemi til staðar. Hetta var ein sannroynd, ið Lív longu nú visti av. Í hennara unga lívi vóru hendingar farnar fram, ið til fulnar prógvaðu, at so var.

Lív hevur sitið í sínum egnu tonkum. Hon væntar nú vinkonuna hvørja löt, hon reisist og tekur tann bláa emalieraða ketilin, fer yvir til kranan eftir vatni, tekur deksl og tveir ringar av komfýrinum og setir ketilin útá, so at hann skal vera heitur, tá Rannvá kemur. Nú er vorðið rættiliga skýmligt, og hon tendrar lampuna. Tá hon aftur hyggur út gjøgnum vindeygað, sær hon Rannvá koma. Hon rennur út ímóti henni.

Teimum báðum, Rannvá og Lív, hevur longst eftir hesi löt, og nú sita tær inni í stovuni heima hjá Lív. Petroleumslampan hongur beint uppi yvir tí dúkaða borðinum. Lampan er helst tað vakrasta og dýrmætasta prýði í hesi stovu, og tann hvíti kupilin leggur eina vakra glæmu niður á borðið, har ein skál við nýbakaðum køkum stendur saman við eini tekannu og øðrum, sum borðreitt er við. Lív hevur gjørt te, og tað stendur nú og traktar. Lampan sendir eisini sína mildu glæmu yvir á bróstini í stovuni við teimum mongu myndunum. Hon lýsir yvir á ta grønu bókhillina við vindeygað og á kommoduna við baldýraðum ábreiði, har fleiri smærri

myndir standa. Tær eru allar í rammum við ymiskum stöddum. Tann høgeri övurfin sendir eisini ein hugnaligan fløva út í stovuna.

Tær báðar hava nógv at tosa um, men tað er, eins og tær ikki soleiðis beinanvegin fáa í lag nakað serligt prát. Lív skeinkir te í kopparnar, og tær fáa sær at drekka. Tá hoyra tær okkurt ljóð. Tað er lítla systir, sum nú er vaknað. Lív reisir seg og fer yvir ímóti kamarshurðini.

Men størstur er kærleikin

Oddvør Johansen

Hon er farin um tey hálvfjers, og hárið er hvítt, men eyguni eru enn ung og ljósablá, og tá hon smílist, siggi eg, at hon hevur javnar tenn og blóðríkar varrar.

Hon hevur sagt mær søguna um seg sjálva, og eg siti still og hugsí um, nær søgan í veruleikanum byrjaði. Var tað, tá hon føddist av eini ógiftari gentu undir fyrra veraldarkrígnum, ella var tað seinni — ta ferðina hon bleiv góð við Martin? Ella var tað eina heilt aðrastaðni, at søgan byrjaði: ta ferðina hon var á veg við eimskipinum á fyrsta sinni. . .

Søgur okkara byrja og enda og byrja aftur eina ferð enn. Vit hava øll fleiri søgur og kunnu lata tær byrja, har vit sjálvi halda tað vera best.

Men lat meg fáa fatur á einum enda:

Tað er vetur, og hitt víða og veldiga Atlantshavið hevur fingið sín myrkagróa kalda lit, sum høv nú fáa, tá tað er skýggjaloft, og frost er. Næstan svart — er havið — og her úti sæst einki land nakrastaðni. Her er friðarligt og endaleyst, og tað svarta eimskipið sker seg seigliga gjøgnum sjógvin. Hin reyði skorsteinurin ber boð um, at enn eru ikki allir litir í verðini deyðir og burturi. Enn er lív og litur, vælsignaður litur — sum tendrar og lýsir og eggjar í hesi annars so litleysu Atlantsverð.

Skipið kundi fyri tað verið mannleyst, ikki ein livandi

sál úti á dekkinum. Men øðrvísi er í teirri roykfyltu salongini á fyrsta plássi, sum er miðdepilin umborð. Her savnast fólk av øllum skipinum, her spæla tey kort og roykja, her ber til at drekka sær eina kenning — barrin er opin, og teir donsku tænararnir beita hvønnannan higar og hagar.

Yviri í eini sofú situr ein ung ljóshærd kvinna. Á fanginum á henni situr ein smádrongur. Tey eru á veg til Føroya bæði. Hon er donsk, men pápin at barninum — Martin — er føroyingur og bíðar eftir henni. Hann býr á Tvøroyri og hevur saman við yngra beiggjanum yvirkikið virkið hjá pápa sínum har.

Hon er spent at mæta honum aftur. Tað er so langt síðani, tey vóru saman. Henni hevur longst so illa eftir honum, men nú tá avtornar, verður hon eitt sindur hjartkipt og bangin. Munnu tey fara at finna á lagið aftur? Man hann vera broyttur? Man hann hava verið trúgvur? Hon veit, hvussu Martin var í Danmark. Hann var í handilslæru, og pengum hevði hann altíð nóg mikið av. Pápin betalir, plagdi hann at siga — eitt sindur reypandi.

Honum dámdi væl at ballast, og hon helt, hann drakk nakað nógv, og konufólk fekk hann altíð. Tað var sum at syfta seið, segði hann. Honum nýttist bara at lyfta aðra eygnabrúnna uppfrá, so beit á hjá honum. Hann hevði bara hugt tølendi inn í eygu hennara *eina ferð*, so var úti við henni. Tað var, sum misti hon alla meg, allan sín vilja. Hann var magnetin, og hon jarnið. Hon *mátti*, hon *noyddist*, hon *vildi* elska hann. Hon kundi farið til Norðpólin við honum, til mánan, til Dímunar. Hann segði, hon var nakað serligt, og innan í henni sprongdist

alt í túsund stjörnur. Verðin var sólskin og stjörnur og mánar. Verðin var alskur og girnd og eymleiki. Nakað serligt. Martin segði, hon var nakað serligt.

Martin var tað besta í verðini. Hon kundi gingið gjøgnum eld og vatn fyri hansara skyld. Nakað serligt. Eingin hevði nakrantíð hildið hana verið nakað serligt. Hon hevði sagt tað við Martin. Hon fortaldi honum um seg sjálva. Um mammuna, sum fekk hana við einum giftum manni. Um fosturpápan, um hálvbeiggjan. Tey bæði systkini hjálptu til á matstovuni hjá pápanum á Vesterbro, frá tí tey dugdu at borðreiða. Tey arbeiddu sum vaksin fólk langt út á kvøldið, so tey orkaðu illa upp í skúla.

Martin tók um høkuna á henni og hugdi inn í eygu hennara. Hon skalv og darraði og gav seg yvir í vitloysi. Hon gloymdi, at tíðin var til, at arbeiði var til, og hon blakaði hin gamla hamin av sær. Martin hevði vakt hana upp úr svøvni. Hann læt hana í ein nýggjan ham, sum glógvaði av túsundtals stjörnum. Hann fløvaði hennara stirda kropp - og helt hana vera nakað serligt.

Áðrenn árið var úti, átti hon lítla Emil. Martin var errin. Hann tók hana við út millum føroyingarnar í Keypmannahavn. Tá hann hevði fingið eitt sindur upp í høvdið, sló hann á glasið og helt røðu: „Ja, góðu vinir. Her síggja tit son mín — og ja gentu mína Jenny. Sonurin skal eita Emil, eftir abbanum á Tvøroyri. Soleiðis hava vit itið Martin og Emil í fleiri ættarlið, og soleiðis skal tað blíva við at vera hjá Nicolajsen og Sønner á Tvøroyri. Ha? Skál, góðu vinir. Emil leingi livi, Nicolajsen og synir leingi livi.“

Føroyingarnir róptu hurrá og skálaðu, og musikkurin

spældi. Martin treiv í eina gentu og dansaði kjálkadans við henni alt í einum. Jenny eyggleiddi hann. Tá hann knappliga hugdi yvir til hennara, smíltist hann og filmaði. So var hann burturi aftur sum ein hvirluvindur. Hon tók barnið og gav tí at súgva. Hon var so lukkilig fyri hetta barnið. Hon elskaði tað við sama kærleika, sum hon elskaði Martin . . .

Seinni um náttina gingu tey trillandi gjøgnum býin við barnavogninum. Hon var verandi hjá honum um náttina, orkaði ikki at fara heim til foreldrini so seint at órógva tey. Martin kendi væl til. Hann vildi hava hana her og nú og beinanvegin. Kundi ikki liva eitt sekund afturat uttan ást hennara, og hon gav honum allan sín hug.

Várið kom, og Martin var til próvtøku. Sjálv var hon farin aftur at arbeiða sum servitrisa á matstovuni. Tá komu tíðindi úr Føroyum, at gamli Emil Nicolajsen á Tvøroyri var deyður av hjartaslag.

Ikki hevði Martin ætlað sær heimaftur enn á sinni. Vildi heldur síggja seg um í útlandum og *liva lívið*, sum hann segði. Men frú Nicolajsen vildi nakað heilt annað. Hon vildi hava Martin at koma heim til Tvøroyrar í stundini at føra virkið hjá manninum víðari. Hon telegraferaði pening niður til sonin til ferðina og bað hann haraftrat syrgja fyri at keypa sær ordilig klæði upp á kroppin.

Martin eftirlíkaði mammuni. Hann fekk knappliga skund og var sum burtur í øðrum heimi, tá Jenny tosaði við hann. Hon kroysti seg sansaleys inn at honum. Hon rætti honum drongin og bað hann hyggja ordiliga at honum, hvussu fittur hann var. „Jú, jú, fitt er, fitt er.“

Martin var sum ein meldur. Hann tók um hana og mól runt við henni á gólvinum og sang sínar vísur, mussaði hana skundisliga á munnin og var so uttandura.

Og tá bókartrøini spruttu, var Martin á veg við skipi til Føroya. Jenny stóð við barnavogni á keiini og veittraði. Tað var fyri henni, sum var sólin horvin av himmalhválvinum. Henni longdist so illa, at hon helt seg hava ilt í øllum kroppinum av longsli. Og hon hevði her í verðini bert eitt ynski: at vera har sum Martin var.

Tað svartá eimskipið nærkast Føroyum. Tað fer at rulla verri, og fólk fáa sjóverk. Men so koma tey sjósterku niðurundir og siga: „Nú síggjast fjallatopparnir, komið upp hini rádnu. Nú er ikki at liggja í koyggjuni og ana longur.“ Tey tríva í at syngja, meðan tey gera kuffertini klár: Føroyar mín móðir, víst ert tú fríð, víst ert tú fríð. Í grønum stakki um summartíð. Tað er so vakurt, so vakurt. . .

Jenny ger seg leysa av barninum og fer á føtur. Hon hyggur út gjøgnum kúgveygað, men sær bara hav. Tað sær so vilt út. So hvast og kalt út. Másarnir stoyta seg niður og fáa sær føði.

Tað er so vakurt, so vakurt í Føroyum at búgva. Tað er fullamanssangur.

Skipið skal leggja at í Suðuroy fyrst.

Hon situr saman við Martini og mammu hansara við mahognyborðið í spísistovuni. Arbeidsgentan gongur til og frá og serverar te, og lítli Emil er smæðin og kennir ikki pápa sín. Eitt ár er farið, síðani tey vóru saman.

Men hon veit við sær sjálvari, at kenslur hennara eru

óbroyttar. Tað var sum ein stoytur, hon fekk, tá hon bar eyga við Martin á keiini. Hon elskar hann á sama hátt sum fyrr. Hann er tann sami Martin, sjarmørurin, hennara Martin, sum heldur hana vera nakað serligt, sum er pápi at barni hennara.

Frú Nicolajsen eygleiðir hana gjølla. Henni dámar væl lítla Emil. Fittur smádrongur, líkist mest mammu síni kortini. Ljóst, strýggjut hár, blá eygu, vakrar hendur, breiðvaksin.

Og tá Martin fer út, sigur tann gamla: „Um tit skulu vera *her*, mugu tú og Martin gifta tykkum.“ „Ja, sjálvandi. Vit hava bara ongantíð tosað um tað, soleiðis. Martin helt seg vera so ungan at giftast.“ Og tann gamla biður arbeiðsgentuna vísa henni kamarið, har hon og lítlin skulu sova.

Hon stendur við kamarsvindeygað. Lítlin er sovnaður. Hon er eydnusom. Hon er hjá Martini, alt er gott, og sum tað skal vera. Hon elskar hann, og hann elskar væl hana eisini, hóast hann ongantíð hevur sagt tað. Hon hyggur út á fjørðin, har smáir róðrarbátar liggja og dyrgja í skýmingini. Fjöllini er so ótrúliga vøkur, og náttúran er stórbær og fremmand. Hon fer at trívast her, hon veit við sær sjálvari, og hon fer at gera alt, hon er ment fyri at stuðla Martini í arbeiði hansara.

Rúmið í klubbanum er fult av royki. Ein harmonika stendur á pallinum og spælir dansimusikk. Inni í barrini er trongligt rundan um skivuna. Jenny fer og setir seg í dansisalin. Hon er í grønum blanksilkikjóla og høgum skóm. Hárið er ljóst við føllum niður eftir vangunum. Hon elskar at dansa.

Martin kemur yvir móti henni. Hann sær knúsandi

væl út. Högur og vælvaksin í ljósum klædningi við prikkutum slípsi. Hann hefur drukkið, sær hon. Hann kemur yvir og bukkar fyri gentuni, sum situr beint við síðuna av henni, og tey dansa út bæði. Hann sær hana ikki og leggur næstan ikki merki til hennara alt kvøldið. Ája, Martin er Martin, hon leggur einki í tað, hann er *hennara* kortini. Hon fylgir teimum við eygunum og sær, hvussu hann kroystir gentuna inn at sær og dansar kjálkadans við henni. Hon roynir at hyggja til viks og láta sum einki, men inni í barminum bankar hjartað so undarliga skelvandi. Hon fer inn í barrina og fær sær eitt glas av víni.

Tvey ár eru farin. Tey blivu gift og finga sín egna bústað í ovara parti av teimum stóru húsunum hjá Nicolajsen. Nú eru tey á veg heim úr klubbagildinum. Hann er ótryggur á beinunum, men hon heldur undir armin á honum. Tað er ljós í vindeyganum hjá gomlu frú Nicolajsen. Tá tey koma inn, ger hon te og smyr rugbreyð afturvið. Hann sleingir seg niður í ein armstól í harraverilsinum og letur seg úr skónum.

Góð veitsla. Men honum leiðist av at koma heim higar. . .

Hann veit knappliga, hvat tað er. Hann kennir hjúna-bandið sum eitt haft um beinini. Hann kódnar í hennara kærleika. Í heila tikið, so vil hann kvalast av hesum konufólkunum, sum halda seg eiga hann. Hann er og verður ein ævintýrari — sum pápabeiggin — hann fólir tað í hvørjari blóðæðr. Hann orkar ikki at vera bundin, at vera góður konumaður, skikkiligur sonur — pápi. Lat Páll um tað. . . Honum leingist eftir øðrum konufólki, at elska fremmandar kvinnur — kvinnur sum bara

spæla við hann eitt bil — og so einki meira. Jenny er sum ein góðslig kvalaraslanga. Hon kleimir lívið úr honum. Men nú vil hann ikki meira. Hann má gera bart. Beint nú, áðrenn hann kódnar.

Tá hon kemur inn við tenum, sigur hann henni tað. Honum tykir synd í henni, og hann roynir at balla orðini inn.

Hon skilir einki av nøkrum. Slær seg til tols við, at hann hevur drukkið. Hevur hann kanska ikki alt, man kann ynskja sær? Egið arbeiðspláss, konu, barn, hús. . . Eru tey kanska ikki lukkilig saman. Hann sigur, hann saknar spenning og avbjóðing. Tað hóskar kanska slett ikki honum at vera virkisleiðari. Tað er bara mamman, sum heldur, at tað er *hann*, sum skal føra tradisjónirnar víðari. Honum leingist út í verðina at síggja seg um. Hann vil ikki ganga her á Tvøroyri alt sítt lív. Tað skal vera lygn. Á, hevði hann verið farin fyri langt síðani. . .

Jenny hyggur forfard at honum. Hann fer yvir í skápið og fær sær ein lítlan. Og ein aftrat.

Á, vælsignaða urt. Hann má tosa við mammuna. Hann má burtur, fer hann at siga. Út at læra meira og fáa sær víðari sjónarring. Hann má burtur fyri at finna út av sær sjálvum.

Hon stendur við kamarsvindeygað. Hon er einsamøll. Fjöllini hava heystlit. Tey kennast við eitt so óblið og hóttandi — teir hoyggjaðu teigarnir eru gulir og uttan anga. *Eitt* veit hon við sær sjálvari. Fer Martin, so fer hon við. Hon kundi ikki hugsað sær at verið einsamøll eftir hjá vermóðrini. Hon skilir ikki vermóðrina. Hon er so undarliga kaldlig — stygg, so ring at koma í samband

við. Hon vísir ongantíð eyamar kenslur. Jú, bara tá hon hyggur at lítla Emili, tá verða eyguni so mild. Emil sleppur alt fyri henni. Martin og Páll siga, at hann sleppur alt tað, teir ongantíð sluppu, tá teir vóru smáir.

Tað verður synd í vermóður, um tey trý fara hiðani.

Hon stendur á dekkinum við lítla Emili og vísir honum. Tað er nakað yndisligt við Oyrasundi. Kronborg við sínum kopargrønu tøkum er í fjarleikanum sum eitt ævintýr, hon hevur gloymt hesi árinu í Føroyum. Teir smáu seglbátarnir, sum koma ljóðliga strúkandi sum svanar eftir sjónum. Tey vøkru ríkmannahúsini fram við strondini, trøini, sandurin. Sólin stendur í vestri og ger landið til eina nýklipta silhouett. Loðsbáturin fylgir teimum inneftir.

Longur inni liggur býurin. Eitt tám holvir seg omanfyri tey høgu dimmu húsini, men annars er himmalin klárur og sólbláur. Tey stóru tungu pakkhúsini styðja seg til hvørt annað sum fylltir kolasekkir — grómut og slitin av tíðarinnar tonn. Tey kendu tornini í býnum hevja seg móti himli — slottið breiðir seg út móti sjónum. Hon kennir Keypmannahavn sum sín egna lumma, og kortini kenst tað sum ævinleikar, síðani hon var her.

Hon fær sær ein hýruvogn og koyrir við Emili heim til foreldrini. Martin er langt av landi skotin. Seinast tey frættu, var hann í München. Í Týsklandi var annað lagið, skrivaði hann. Har vóru kreppurnar blástar burtur, og Hitler hevði sett skikk aftur á landið. Hitler var óførur, hann hevði hugflog og tordi at vága nakað. Týskararnir vóru blíðir, hann kendi seg skyldan við teir onkusvegna. Hann biður Jenny fara at læra seg okkurt. Tað er

neyðugt, at hon dugir okkurt, so hon kann klára seg sjálva.

Tað er trongligt í tí lítlu íbúðini, har hon og Emil liggja saman á sofuni, og hon kennir, hvussu foreldrini eru illneitin um hennara ótryggu viðurskifti. Mamman er blivin heldur lamin, og Jenny sær, sum frálíður, at hon verður noydd at flyta.

Hon er afturfarin, og hon kennir seg ótrygga og óttafulla um framtíðina. Hon føkir tað, sum hevur hon livað fleiri lív. Barndómin í Keypmannahavn saman við mammuni og fosturpápanum, lívið saman við Martini og Emili — lívið á Tvøroyri, har einki manglaði, hvørki matur ella klæði ella fyri tað stuttleiki. Og so nú.

Hon hevur mist seg sjálva burtur, tí tað, hon hevur at styðja seg upp ímóti, er burturi. Hin tryggi verjugarðurin aftan fyri hana er raplaður, og hon vinglar verjuleys gjøgnum tilveruna. Hon kennir, hon er eitt einsamalt fúkandi fon uttan samband við fortíðina. Um dagarnar gongur hon tímalangar túrar við barninum í koyristóli. Tey mongu andlitini, hon møtir, eru fremmand og líkasæl. Hvør kennir Jenny Nicolajsen? Hvat rakar hon okkum? Hon hevur hug at rópa: Síggja tit ikki, eg havi mist mín kærleika. Andlitini svara: Tað eru tað hundrad onnur, sum hava. Hon hevur lítið at liva av. Tað eru tað túsund onnur, sum hava. Hon kennir seg einsamalla og barnabundna. Hon kann ikki gloyma Martin. Hon róp-ar innantanna: Eg havi mist tað ringasta av øllum — mín lívsdreym.

Men í sama viðbragdi róp-ar hon afturímóti: Nei, nei, nei. Hon *vil* ikki missa dreymin. Hon hevur drongin — kærleiksfruktina. Hon vil elska hann og berjast fyri

hann til síðsta blóðsdropa.

Hon fær sær fyribils kvøldarbeiði á einari matstovu, men ger av við seg sjálva at taka Martin upp á orðið. Hon søkir um lærupláss á seymistovu Jac. Olsens. Eitt mótahús mitt í býnum. Hon finnur eina eittrúmsíbúð við nátthúsi í garðinum. Har er ovnur og gass í køkinum. Tá Martin ongar pengar sendir, bitur hon skomm-ina í seg og skrivar til gomlu frú Nicolajsen og biður *hana* um pengar. Hon noyðist at gera tað. Úr Føroyum kemur bræv frá vermóðrini, har hon sendir henni pengar. Hon skrivar um tær ófriðarligu tíðirnar inni á meginlandinum, har spanska borgarakríggið hevur vart í næstan tvey ár, og hon rósar Jenny fyri, at hon fer at læra seg at seyma. Og hon kemur eisini við einum tilboði til hennara: hon kann hava Emil hjá sær á Tvøroyri, so at Jenny kann læra seg lidna í friði og náðum. Páll kann taka hann upp við sær, næstu ferð hann fer handilsørindi til Danmarkar.

Hon stendur við kamarsvindeygað. Lítli Emil svevur, og uttanfyri regnar. Ein kám gøtulykt av tí gamla slagnum lýsir niður í hyljarnar á gongubreytini, og onkur kemur súkklandi framvið í regnfrakka. Tey høgu gráu múrsteinshúsini standa tætt í tætt aftan fyri hvørt annað við teimum smølu bakgørðunum millum sín. Tað ljóðar so einfalt. Foreldrini halda, tað *er* einfalt. Drongurin kann vera í Føroyum í tvey ár, so er hon útlærd og kann forvinna ríkiligt til tey bæði tvey. Men innast inni er hon ivingarsom, og hjartað dukar lukkuleyst og darrandi.

Drongurin skal avstað í morgin — alt er fyriskipað. Hon hevur tosað við foreldrini aftur og aftur, og tey eru farin at troyttast av henni og hennara endaleysu spurn-

ingum. Tey siga, at tíðin gongur skjótt, og á Tvøroyri fær Emil bæði í posa og í sekk av øllum. Men hon ræðist tíðina, sum fer at gera Emil tvey ár eldri, sum fer at gera, at hann gloymir hana. Hon ræðist at liva uttan hann — at vakna hvønn morgun og ikki kunna taka hann inn at sær. . . Men hvat hevur hon til hansara. . . Einki. Einki uttan kærleika, og menniskja livir *eisini* av breyði.

Uttanfyri er grummheit. Vindbløk taka í húsini og díkja regnið inn á tað ótætta vindeygað, og hylur legst í karmin. Hon tekur og faldar eitt handklæði saman. Tað sýgur vætuna í seg. So fer hon út í køkin og setir vatn útá at vaska sær í. Sinn hennara er húðarleyst og ovurviðkvæmt. Hon grætur, og tárini renna niður á hálsin, men hon turkar tey ikki.

Hon fer inn og setir seg við songarstokkin og hyggur at barninum. Hennara ljósi elskuligi knokkur. Hennara mjúki skattur. Hon tekur tann sovandi drongin yvir til sín at liggja. Bara eina ferð enn. Hon leggur hann tætt inn til sín ristandi kropp og kennir fløvan frá honum. Hon kennir tann títta pulsinn sláa og heldur í ta lítlu heitu hondina, til hon sovnar út ímóti morgni.

Jenny er á veg oman eftir Strøgnum. Klokkan er fimm minuttir í, og hon skal sita við seymimaskinuna á slagnum átta. Alt er øvugt í morgun. Landið er hersett, siga øll. Hon hevur lært sítt fyrsta ár — eitt er eftir. Eitt ár — og so upp til Føroya eftir dronginum. Á arbeiðsplássinum halda tey, at sambandið norðureftir fer at verða kvett. Hon verður frá sær sjálvari. Hon hevur ongan ferðapening. Hon biður og bønar foreldrini um pen-

ingahjálp, men tey tosa upp í lag við hana og royna at sissa hana. Hon sissast ikki, hon skrivar til vermóðrina og biður um pengar til ferðaseðil. Hon hevur ikki ró á sær. Hon kennir í hvørji tægr, at okkurt er galið. Á Emil, lítli elskaði Emil. Skal nú alt miseydnast. . . Hví skal lívið vera so? Og hvar er Martin? Hon hevur ikki hoyrt eitt orð í hálvannað ár.

Góði Gud. Hon fer at biðja til Guds. Hon fer inn í Helligáandskirkjuna aftan á arbeiðstíð. Fólkkunnu seta seg inn í hitan at verma seg. Har sita fleiri. Menn í tjúkkum frakkum við frísutum hári. Hon setir seg í síðuskipið á ein bonk og faldar hendurnar. Og hon biður innantanna við piprandi hjarta. Hon bønar Várharra so innarliga um, at hann ikki má skilja drongin frá henni soleiðis. At hann má føra tey saman — onkusvegna, yvirnáttúrliga.

Samstundis savnast føroyingar í Keypmannahavn at tosa um, hvussu teir eru tiknir á bóli, tí alt samband við heimlandið er kvett. Seinasti fartur til Føroya var hin dagin í februar, tá Tjaldrið so spakuliga sigldi sína kós gjøgnum ísin í Oyrasundi. Tað vardi ongan.

Har kemur eitt Reyðakrossbræv úr Føroyum við tólv orðum: Martin deyður í fallskíggja yvir Englandi. Emil sendir mussar. Annars alt væl.

Tað er vár, og Jenny er blivin einogtretivu ára gomul, og longu er hárið við vangarnar farið at grána.

Hon er útbúgvinn mótaseymari og tilskerari og er komin til Føroya eftir dronginum. Hann er átta og eitt hálv ár gamal.

Hann kennir hana ikki. Sjálvandi. Hon hyggur inn í

tey ljósabláu dreingjaeyguni. Hann hefur vakurt vakstrarlag — sum Martin. Hon kundi kroyst hann inn til sín. Hon vildi sagt, at hann er hennara elskaði drongur, men má ansa eftir kenstunum fyri ikki at styggja hann burtur.

Hon er komin við tí fyrsta skipinum eftir ragnarokið, men hon er ov sein á sjóvarfallinum. Drongurin vil ikki avstað. Hann vil vera hjá ommu, sum hefur havt hann frá tí, hann var lítil. Hann er gamalklókur, tá hann tosar. Hann hefur lovað ommu, at hann skal leiða virkið, tá hann verður stórus. Omma sigur, at hann og Páll skulu arva alt. Omma sigur, at tað er einki lív at búgva í stórbýnum í eini íbúð, og hann dugir heldur ikki danskt.

Hon roynir at siga honum, at hann er *hennara* drongur, og at hon elskar hann. Hann svarar ikki. Hyggur smæðin at henni, sum vil hann biðja hana um fyrigeving.

Hon vendir sær við, so at hann ikki skal síggja tár hennara og hyggur blindað út gjøgnum vindeygað. Hon fatar, at hon hefur mist barn sítt. At hon hefur sitið og tosað við lítla son sín um eina felags framtíð, sum ikki er til. Og hon skilir í kærleika sínum, at barnið vil vera har, sum tað beint nú livir sínar lukkudagar. Emil sleppur sjálvur at velja.

Ónýtilig

Marjun í Kálvalíð

Sum hon gleddist, sum hon sat har, hon — Jana Hansen — hevði skrivað eina skaldsøgu. Hugsa sær, eitt konufólk, sum ikki kundi nýtast til nakað, hevði megnað hetta.

Jana var gift, men eingi børn høvdu tey fingið, tað var hennara skyld, ikki dugdi hon væl at matgera og óruddaði illa, sjálv helt hon, at hon bara var kona av navni. Maðurin harafturímóti, hann var dugnaligur og segði henni ofta, at hann hevði uppiborið at fingið eina betri konu. Einaferð hevði hon elskað hann, men tað var langt síðani. Tað erotiska var eisini horvið, segði henni einki meir. Um hann av og á kom sníkjandi í myrkrinum og legði seg undir hennara dýnu, so varði tað 10—15 minuttir, so var hann liðugur, og hon fekk andvekur.

Í umleið eitt ár hevði hon fingist við at skriva. Í byrjanini bert til stuttleika, hon hevði einki annað at gera, eingin visti av tí, hon tordi ikki at siga nøkrum frá tí. Ein dagin hon sat og las, fann hon uppá at senda tvær yrkingar til Dimmu, tær vóru prentaðar undir dulnevni. Tá hevði hon kent seg, sum hevði hon fingið heiðursløn Nobels.

Nú gekk hon her og frøddist um skaldsøguna, sum hon rópti søguna, men hvussu skuldi hon bera seg at at fáa hana givna út í bók? Eitt visti hon, tað skuldi vera

undir dulnefni, hevði hon bert kent onkran, sum kundi hjálpt henni við hesum.

Sum hon nú sat, rann henni í hug eitt kvøld, tey høvdu hugt í sjónvarp, tá tosaði sjónvarpskvinnan við ein mann úr listafelagnum. Kanska kundi hon ringt til hansara, spurt hann, um hann kundi lisið tað, hon hevði skrivað. Hon fór at syngja, tað var langt síðani, hon hevði kent seg so lætta. Nervatablettirnar, sum lógu í skuffuni, vórðu ikki nýttar so nógv nú. Hon byrjaði at koma úr tí búrinum, sum hon hevði bygt uttan um seg, byrjaði at liva. Ikki so tað sást uttaná, men innan í sær sjálvari. Tað var, sum tað at føra pennin eftir pappírinum og lata orðini bara floyma gav henni hesa góðu kenslu, at kunna geva. Ein ónýtilig menniskja sum hon kundi ígjøgnum skaldskapin geva øðrum menniskjum nakað. Nú gleddist hon aftur um at vakna um morgunin og bara vita, at hon var til.

At enda fekk hon mannað seg upp og ringdi til listamannin, bara tað at taka hornið og snara nummarið var ein sigur fyri hana. Maðurin var sera blíður, bað hana bara koma, so skuldi hann lesa tað og lovaði henni ikki at siga nakað um tað fyri nøkrum. Aftaná trúði Jana næstan ikki tí, hon sjálv hevði gjørt og gjørdist eitt sindur illa við, tá hon hugsaði um, at ein fremmandur maður skuldi lesa tað, hon hevði skrivað. Hvat fór húsbóndi hennara at siga, um hann fekk hetta at vita? Og familjan? Kanska skuldi hon ikki havt ringt, hon gjørdist aftur hugtung, hon skuldi kanska bara gloymt alt og látist sum einki, men hinvegin — hvat rakti tað tey, hvat hon gjørdi. Hon hevði eisini givið listamanninum navnið og telefonnummarið, hvat nú um hann ringdi, um hon ikki

kom. Eg fari, segði hon hart við seg sjálva og avgjörði at siga mannum frá loyndarmáli sínum. Hann fekk at vita tað fyrr ella seinni kortini, so hon kundi eins væl siga tað beinanveg.

Seinnapartin sama dag, tá Jana kom heim aftur av einum longum gongutúri, stóð bilurin hjá mannum uttanfyri. Tað var løgið, hugsaði hon, hann var ikki vanur at koma heim hesa tíðina. Hon læt hurðina upp og kom at hugsa um, at hon hevði lagt handritið frá sær í morgun, tað lá á borðinum í kamarinum. Hon kendi, hvussu óttin breiddi seg um kroppin og hon fekk gáshold, hví fór eg ikki við tí beinanveg, hugsaði hon. Jana skundaði sær inn í kamarið, á seingini sat maður hennara, og í hondini hevði hann handritið. Gev mær hatta, rópti hon og royndi at rykkja pappírini úr hondum hansara, men hann var kvikari, hugdi bert vanvirðisliga at henni. Hon krympaði seg undan eygum hansara. Ongantið hevði hann bart hana likamliga, men nógvar ferðir sálarliga, tað helt hon vera enn verri.

Hvat skal hetta siga, hevur tú ikki nóg ofta gjørt okkum fyri skommum — í hvussu er mær? Orð hansara særdu hana meir, enn hon hevði væntað. Skalt tú nú fara at spæla skald? Stakkals svakliga menniskja, tað er synd í tær. Hvør heldur tú tímir at lesa hatta tvætlið hjá tær? Eingin. Eg hevði ikki trúð, at tú kundi skrivað sovorðið sum hetta. Hann fór at lesa úr pappírinum við smikrandi rødd: Sum eg elskaði hann, og tá hann kysti bróst míni og varisliga kíndi mær oman eftir búkinum og longur niður, kendi eg meg sum vakrastu kvinnu í heiminum. Tá gloymdi eg meg og mítt miseydnada likam og gjørdist fullkomin. — Hann flenti háðandi,

fullkomin, ha, hvussu tramin kanst tú fáa teg at skriva hetta, er tað tí tú sjálv vilt vera fullkomin? Lat meg bara siga tær, at tað verður tú ongantíð. Einki barn fær tó, maturin tú gert, er ikki berandi í munn, og so ert tú sum eitt træpetti at hava undir sær í seingini, ónýtilig, tað er tað tú ert, ónýtilig.

Jana helt fyri oyruni, tig við tær, rópti hon, hon orkaði ikki at hoyra hann, orðini fóru sum knívar ígjøgnum hana. Lat meg hava frið, segði hon grátandi, gev mær pappírini, tú veitst ikki, hvat kærleiki er, títt feita trøll, tú kennir meg ikki og heldur ikki kenslurnar hjá kvinnum.

Tað heldur tú, men tað siga damurnar ikki, sum eg av og á hugni mær við. Hann tveitti handritið á seingina. Ger so væl skald, segði hann og fór flennandi út.

Tað brendi og sveið í henni, og hon sakk saman á gólvið. Tann háðandi láturin rungaði í oyrum hennara, og røddin á manninum segði upp aftur og upp aftur, skald, skald. . . Hon sá andlit, sum sveimaðu rundan um hana, teskaðu til hennara, ónýtilig, ónýtilig. At enda var hon um at verða óð í høvðinum, tók pappírini og skræddi tey í smápetti. Tá ringdi telefonin. Jana raknaði við, fór yvir og tók hornið, røddin í hinum endanum segði halló. Hon kendi røddina, tað var listamaðurin. Hon slepti horninum og læt tað detta niður á gólvið. Síðani fór hon inn aftur í kamarið, læt skuffuna upp og tók hitt glasið, sum leingi hevði staðið. Á gólvinum lógu pappírspettini.

Gamla Lotta

Selma Sandá

Gamal Lotta sat einsamøll í húsum sínum og hugdi út gjøgnum gluggan.

„Ja, mín sann, er hatta ikki Maria, sum kemur har, kemur hon at vitja ommu sína í dag?“

„Góðan dagin, omma, hvussu hava tygum tað?“

„Á jú, eg havi tað gott, sum eitt gamalt menniskja kann hava tað. Men hvussu er við tær, eg haldi, tú sært so kedd út í dag?“

Maria brast útúr at gráta. „Jamen góða barnið, hvat bagir tær?“

„O omma eg eri so ólukkulig, at eg veit einki. Eg skal hava eitt barn, men eg vil ikki giftast. Mamma og pápi siga, at eg skal ikki inn til teirra við einum barni. Tey siga, at eg skal giftast við honum, sum eg skal hava barn við. Men eg vil ikki. So nú veit eg ikki, hvat eg skal gera. Eg eri jú júst liðug við skúlan, og eg hevði ætlað mær at lesa víðari, men nú veit eg ikki míni livandi ráð. Og eg vil ikki giftast.“

„So, Maria, halt nú uppat at gráta. Sum tað líkist pápa tínum at koyra teg á dyr, tví vorðið honum. Men tú skalt ikki vera ólukkulig meira. Veitst tú hvat? Tú flytir bara inn higar til ommu tína. Her kanst tú vera í friði við barni tínum, her er jú nóg mikið av pláss.

Tað gerst tú púra beint, at tú ikki giftir teg, tí at tú

skalt hava eitt barn. Hevði omma tín bara verið so klók, tá hon var á tínum aldri.“

„Líka klók, hví sigur tú so omma?“

„Á jú, nú skal omma siga tær eina søgu. Tá eg var ung, bara seytjan ár, var eg góð við ein ungan mann, og hann við meg, men hann var bert ein vanligur fiskari, og foreldur míni hoyrdu til tað betra slagið, so hann varð ikki væl dámdur. Men eg legði líka í, hvat tey søgdu, tí eg var góð við hann. Men so kom ein nýggjur lærari til bygdina, og hann skuldi búgva hjá okkum. Hann var ein sera vakur maður, tað var eg ikki blind fyri, so eg bleiv hugtikin av honum eisini. Tað gekk, sum tað mátti ganga, áðrenn eg visti av, hevði eg báðar tveir. So tú skil-ir, at eg bleiv illa við, tá eg uppdagaði, at eg var við barn. Eg visti jú ikki, hvør var pápi at barninum. Tað bleiv ein ringur standur, tá foreldrini varnaðust, at eg var við barn. Hvussu eg bønaði og bað, so hjálpti tað einki. Eg skuldi giftast og tað beinanvegin, tí annað hevði verið skomm — og við Arna, tí hann var lærari sjálvandi. Tá fyrsta skilti eg, at tann, eg var góð við, var ikki Arni, men Jóhann, sum jú bara var ein fiskari. Foreldrini lögdu alt til rættis. Tey tosaðu við Arna og fyrireikaðu brúdleypið, uttan at eg yvirhøvur bleiv eftirspurd.

Ájú, eg fekk mín straff, fyri at eg hevði verið so lætt upp á tað. Arni og eg blivu gift, men hann var ikki góður ímóti mær. Eg havi ongar góðar dagar havt saman við honum. Vit bygdu okkum nýggj hús, stór og vøkur, tað eru hesi húsini. Eg var deyðarødd, tá eg átti mitt fyrsta barn, ein drong. Men eg dugdi ikki at síggja, hvørjum hann líktist, meðan hann var so lítil. Árið eftir fekk eg mitt næsta barn, eisini ein drong, tað var pápi tín. Men

sum teir vuku upp, sást, hvussu ólíkir teir báðir dreingirnir vóru.

Á nei, Anton var ikki sonur mín, tað sást skjótt á øllum brøgdum. Hann var so líkur Jóhanni, at tað var eingin ivi, so har hevði eg gift meg við tí skeiva.

Tað gekk eisini skjótt upp fyri Arna, at hann var ikki pápi Anton. Tað kundi ikki krógvast, tí øll í bygdini vistu, at eg hevði gingið saman við Jóhanni. Tá hann fann út av, hvussu vorðið var, bleiv eitt verri skil. Mítt giftarmál var eitt satt helviti, Arni var óndur, so tað munaði, um eg ikki gjørði, sum hann segði, so bleiv eg avbukað. Hann var eisini óndur við Anton, men pápa tín forgudaði hann.

Eg fekk onga hjálp frá foreldrunum, tey søgdu bara, at eg lá sum eg hevði reitt. Eg ræddist hann, tí hann sló hart, so eg var niðurbrotin upp á allar mátar. So royndi eg bara at gera, sum hann segði, men tað skuldi ofta lítið til fyri at øsa hann upp. Um bert eitt sindur av uppvaski stóð á borðinum, bleiv hann frá sær sjálvum um tað og kundi berja meg av og kalla meg eina skittsúgv. Snakkaði eg við nakað annað mannfólk, meðan hann sá, bleiv eg avbard, og kallað hora og onnur ljót orð.

Til alla lukku fingur vit bara tvey børn. Tað var ikki nakað eydnuríkt heim hjá børnum at vaksa upp í“

„Jamen omma, hví rýmdi tú ikki frá honum?“

„Hvagar skuldi eg fara, eg ræddist hann eisini, so eg mátti bara verða hjá honum. Tí sigi eg við teg, at tú skalt ikki lata foreldur tíni ella nakran annan kúga teg. Tú skalt ikki hava eitt so ringt lív, sum omma tín hevur havt. So fá tú bara barnið og verð her hjá mær, tit skulu nokk fáa tað gott. Og tú skalt eisini lesa víðari, og tú

møtir nokk einum manni, sum tú vilt hava, tú hevur tíð-
ina fyri tær. So verð bara her, Maria“.

Tung lagna — lætt lyndi

Maria H. Madsen

Jóhanna leit at tí vakra torninum og øllum teimum ymiskt littu perunum. Blómur, tónleikur og øll fólkinu — á sum henda sjónin var vøkur. Hevði Sámali sæð hetta — ja, hugsaði hon, hvat mundi hann sagt. Sámali sum ongantíð sá annað ljós enn frá einari petroleumslampu. Jú vakra lampu áttu tey, hon stóð í fínustovu, skermurin var so vakur, á sum hann var vakur.

Hon kom til sín sjálvs aftur, tað meini eg víst, at tílíkt kann fáa ein at hugsa so langt aftur í tíðina. Jú, jú, nú sat hon her í Tivoli í „Kongens København“. Her var so vakurt, at hon kundi bara hugsað sær at blivið sitandi her við alla. Hygg har fór eitt fitt ungt par spákandi — á denn kærleiki. Hon hevði eisini verið forlipt í Sámali, hvør skuldi kunnað hugsað sær tað, at hon ein 77 ára gomul kona sat og hugsaði so. Á jú, nú var alt øskukalt, men soleiðis hevði ikki altíð verið, hon læði fyri seg sjálva. Tað var nokk ikki bara Sámali at kasta, at Jensia bleiv fødd fyri tíðina — jú soleiðis høvdu tey bara sagt.

Øll sóu so forlipt út í hvørjum øðrum, kanska bleiv man bara soleiðis av øllum hesum vakra, ein sá. Jóhanna fór, áðrenn hon visti av, aftur í dreymaland. Jú Sámali og hon høvdu havt tað gott tey 11 árini, tey fingu saman — Sámali, sum hon misti í bestu árum á sjónum, og so sat hon einsamøll eftir við trimum børnum, akk ja

nú vóru tey vaksin. Jensia arbeiddi á flakavirkinum, Jóhannes koyrði lastbil, og lítli Sámal var sjómaður sum pápin.

Tá hon var komin fyri seg eftir skelkin av at verða einkja, fór hon til størri bygd at búgva. Har var gott at vera, hon arbeiddi í fiski og hjálpti ofta í køkinum, tá hildin varð veitsla í bygdini. Stuttligt var, um tað eisini var strævið, og onkrum hevði dámt hana væl eisini, men tað bar ikki altíð so væl til, tað sýntist, sum fólk høvdu eygu í nakkanum, sum hina ferðina hon var farin at fríggja við Bartali. Áðrenn hon hevði sagt nakað við børnini, visti øll bygdin tað. Og Bartal stakkalin, sum ikki toldi at blíva argaður av bygdarfólkinum — tey søgdu, tey fóru at kalla hann „Bartalbabba“ — kom ikki aftur. Jú løgin var hann, men har vóru ikki nógvir, sum vóru stórt frægari enn hann. Nógvar góðar latur høvdu verið, tá ein stákaðist í køkinum, tá okkurt skuldi haldast — høvdu missiónsfólkini vitað rokið, tá tey fínu hildu ball, okkurt høvdu tey sagt. Ein var í góðum árum, og so heilt ófantalig sá ein heldur ikki út. Hon raknaði við og hugdi niður at sær. Á harragud, í fínum brúnnum ecco skóm, beinini onkustaðni harniðri, hon sá bert snútan á skónum, tí ov nógv var etið gjøgnum árin. Búkur og barmur lupu saman í eitt, og tað, sum aftanfryri var, fylti næstan allan beinkin. Hon læði, nei so leiðis hevði ikki altíð verið. Tann tíð var, tá tey søgdu, at hon var so vælskapt.

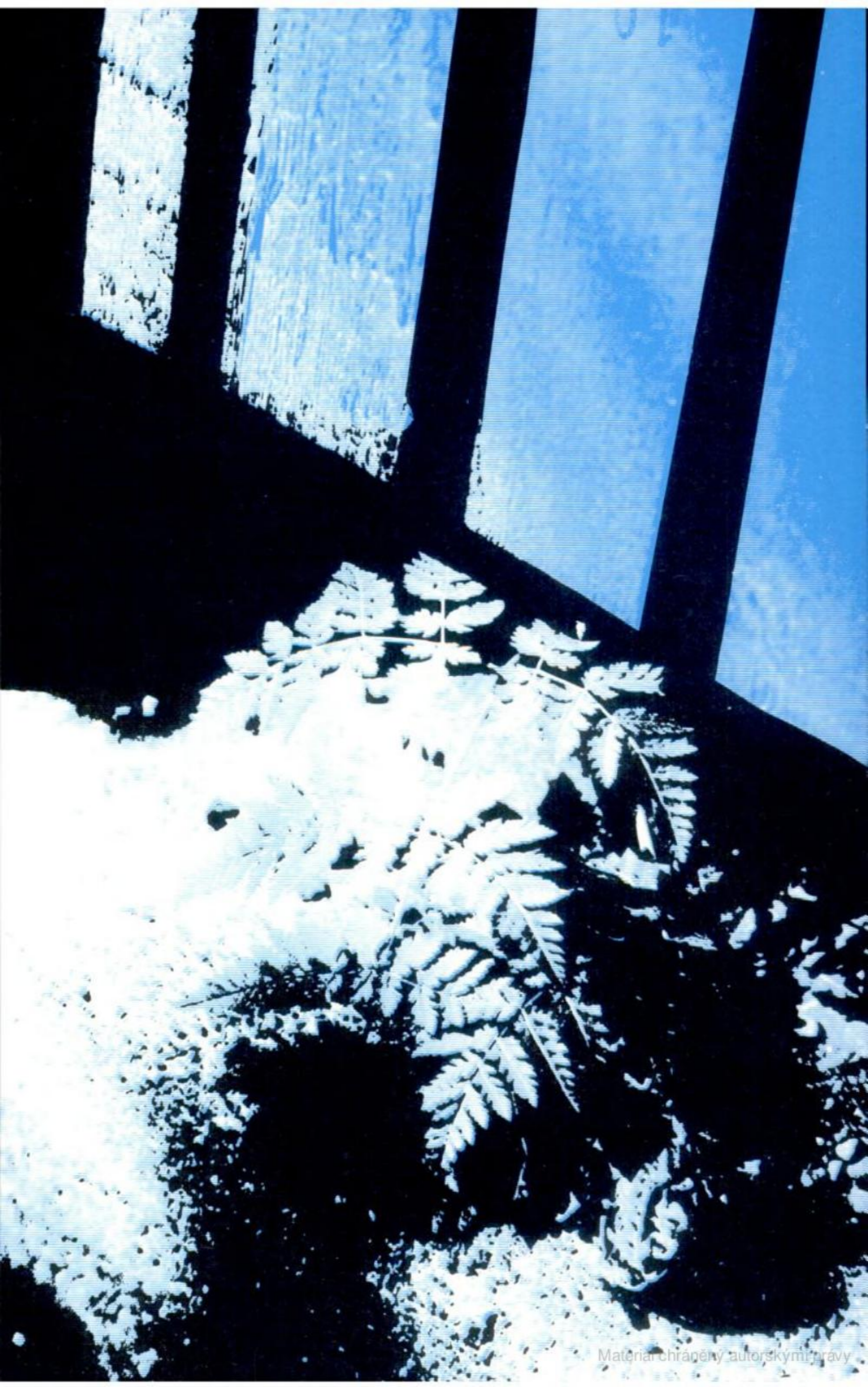
Nei, hon var bara blivin púra býtt av at sita her, so vorðið fjas hugsar ein bara, tá ein er ungur. Ert tú her góða Sanna — ommudótturin, sum lærði niðri, kom aftur. Hon og vinkonan høvdu verið og roynt okkurt við

bilum og bátum, meðan hon hevði sitið her á beinkinum. Skulu við fara longu — jú, jú tað er í lagi góða, so fara vit.

Jóhanna lá í seingini — hevði tað ikki verið av sjúku, var hon ikki komin til Danmarkar og hevði ikki sæð hetta vakra — ikki so, at hon var glað um sjúkuna, men stuttligt var hetta allíkavæl.

Tá ið hon eldist, var hon farin aftur til heimbygdina, tí har hevði hon hús, tað var ikki tað sama at leiga frá fremmandum, tá ein var gamal. Nei, ongantíð bleiv hon gift aftur, hvussu og hví? Jú, børnini vóru so stór, at tey lögdu seg úti, og mamma og pápi hennara lögdu seg eisini úti, og tá ein ikki hevði øll tey at hugsa um, tá var ein blivin hyldlig, hon læði, og teir, ið tá vildu giftast við henni, teir vóru ikki nógvir — kanska fekk hon betri eydnu í næsta lívi, um nakað varð. Jóhanna smiltist og legði seg at sova.

Hugmynd

Sólrun Háberg

Katrin varð sitandi við køksborðið, tá ið Páll var farin til arbeiðis. Tað var 60 ára føðingardagur hennara í gjár, og tá hevði hon so nógv um at vera, at hon fekk ikki stundir til at hugsa so nógv um, at hon rundaði eitt nýtt horn í lívinum. Nú sat hon og hugsaði um, hvussu skjótt hesi árin vóru farin afturum, næstan uttan at ein hevði varnast tað, ella soleiðis kendist tað, nú sat hon og læt hugan ferðast aftur í tíðina.

Hon var nú vorðin tað, ein kallar eitt eldri fólk, men tað var so lægið, tí innan í sær kendi hon seg einki øðrvísi, enn tá ið hon var ung. Sjálvandi hevði hon nakrar lívsroyndir nú, sum hon ikki hevði tá, men hon kendi seg ikki broytta í sinnalagi ella hugsunarhátti. Men tey ungu sóu hana óivað øðrvísi, tí hon mintist, tá hon sjálv var ung genta, helt hon mammu sína vera eitt gamalt fólk.

Katrin mátti ásanna, at lívið hevði farið rættiliga væl við henni. Tá ið hon var liðug við skúlan, fekk hon næstan beinanveg pláss í einum handli, og tað arbeiðið dámdi henni sera væl, tí henni dámdi at hava við fólk at gera. Hon hevði ikki kunnað hugsað sær at arbeitt á skrivstovu, tað var alt ov eintáttað, og í hvussu var ikki nakað fyri hana.

Nú hon sat og hugsaði um ungdómsárin, var tað henni, sum um alt hevði verið so ljóst og gott, helst var

tað so, at ein gloymdi skjótt tað minni góða, tað mestsum kámaðist burtur fyri tær, meðan tað ljósa stóð eftir í minninum.

So var tað, at hon kom at kenna Páll. Sjálvandi visti hon, hvør hann var, tí býurin var ikki størri enn so, at øll kendu hvønn annan meira ella minni. Men Páll hevði fingið sær fyri at koma inn í handilin at keypa okkurt smáting, og altíð bar hann so í bandi, at tað varð Katrin, ið avgreiddi hann. Hetta vísti seg at vinda uppá seg, og hon skilti skjótt, at orsøkin til, at hann kom so ofta, var, at hann vildi hitta hana, og tað hevði hon einki ímóti, tí henni dámdi hann væl. Endin var so tann, at hann ein dagin spurdi hana, um tey ikki kundu hittast um kvøldið og fara ein túr og kanska fáa sær ein drekkamunn á kondittarínum. Tað játtaði hon fegin, og tað var byrjanin til, at tey fóru at „ganga saman“.

Nøkur ár seinni giftust tey. Hon helt fram at arbeiða, til hon skuldi hava tað fyrsta barnið, men síðani hevði hon verið heima. Tey fingtu tvey børn aftrat, so hon hevði nokk at gera við at ansa børnum, manni og húsum. Hon helt, at tað arbeiðið hevði meira týdning enn at fara út aftur í vinnu, sjálvt um tað so var eitt og annað, tey ikki høvdu ráð at fáa sær beinanvegin; tað er, eins og tú ert glaðari um eitthvørt, tú ynskir tær, tá tú mást bíða eitt sindur, áðrenn ynskið gongur út.

Nú vóru so børnini flogin úr reiðrinum, sum tey plaga at siga. Tað kendist ógvuliga tómligt, serstakliga at byrja við, men tey stukku ofta inn á gólvið, og Páll og hon vitjaðu sjálvandi tey av og á. Tað var áhugavert at síggja, hvussu tey húsaðust, tí tað var jú eitt sindur øðrvísi, enn hon var von við.

Tey bæði hövdu eisini verið onkran túr í útlondum, síðani tey blivu tveyeini, og tað hevði verið óføra stuttligt, men tað besta við slíkum túrum var hóast alt at koma heim aftur til sín sjálvs.

Hon hevði ongar trupulleikar við at fáa tíðina at ganga, sjálvst um bara Páll og hon vóru í húsi nú. Hon hevði altíð havt sera góðan hug at lesa, men tað var ikki vorðið stórvegis burtur úr tí, meðan hon hevði børnini at taka sær av. Nú harafturímóti kundi hon seta seg við eini bók í frið og náðum og við góðari samvitsku, tí nú lá einki arbeiði og bíðaði fyri tað. Eisini hevði hon onnur áhugamál, ið hon nú hevði betri stundir at fáast við, so hon skilti ikki reiðiliga tær kvinnur, ið keddu seg, tá ið tær bara gingu heima, men sjálvsagt — vit menniskju eru so ymisk.

Nei, tað var so vist, hugsaði Katrin, eingin kundi hava tað betri enn hon, og hon hevði verið eitt ótakksamt menniskja, um hon ikki var nøgd við tilveru sína. Og eingin hevði fittari mann enn hon, Páll hevði eitt so gott sinnalag sum fáur; tað kundi heldur vera hon, sum „spruttkókaði“ av og á, men so var Páll altíð har við tí góða orðinum og fekk alt í rætt lag aftur. Hon kundi bara takka Harranum fyri hesi mongu ár og leggja framtíðina í hansara hendur.

Klokkan var vorðin nógv, meðan hon hevði sitið og droymt seg burtur í farnar dagar, so nú var best at fara at rudda av borðinum og seta døgurðan útá, so alt var liðugt, tá Páll kom til hús.

Ein kristin kvinna

Maria H. Madsen

Fía sat og broderaði, jú frálíkt var alt nú. Hon var ikki ung longur, men alt hevði við Harrans hjálp gingið so væl. Tey høvdu tað gott, Haraldur, hon og børnini. Nú vóru tey øll trý gift, og ikki sum nógv av hesum unga slagnum „leysagift“. Gud havi tækk og lov fyri tað, og fitt børn vóru tey, tey hvørki royktu ella drukku. Jú, hon hevði nógv at takka fyri. Ongantið hevði hon havt fyri neyðini at arbeiða úti, nei hon hevði verið heima hjá manni og børnum, ja hon hevði sjálvandi verið í sangkórinum og hjálpt til innan meinigheitina, men bara roynt at gjørt tað góða. Eitt vakurt heim høvdu tey, og dreingirnir høvdu fingið fittar konur. Ja tað var gott, at tað ikki bleiv tann gentan, sum elsti sonurin var trúlovaður við í tvey ár, nei tað hevði ikki verið gott. Hon passaði ikki inn í familjuna, og hvussu hon hevði roynt at fingið hana við á mæti, so vildi hon ikki, og roykti gjørði hon eisini. Ja, hann sjálvur í erva mundi hava hjálpt teimum, at tað ikki bleiv hon, ið bleiv sonarkona teirra. Fía føldi, at hon rodnaði heilt upp undir hárrøturnar, tá hon hugsaði um, hvussu ljót hon hevði verið ímóti tí ungu gentuni, stutt áðrenn tað bleiv til einkis millum tey. Men vónandi hevði hon fingið fyrigeving frá Harranum, og sonur hennara mundi eisini fara at blíva ordiliga góður við konuna. Hatta við

tí stóra kærleikanum, tað mundi ikki vera til, tað var nokk bara heilaspuni.

Ja, dóttirin bleiv gift ung, men hevði fittan mann, sum hevði gott arbeiði, so hon kundi vera heima hjá børnunum, so hon hevði tað gott.

Haraldur hevði sagt henni, at tey søgdu, at yngri sonur teirra gekk í dans og skikkaði sær illa. Hann og konan høvdu longu fingið trý børn, so tað var nokk ikki altíð so lætt hjá honum.

Men hann var so vakur og vælvaksin, so hann fekk óivað ikki frið fyri konufólki, hann var ikki annað enn eitt menniskja. Allarhelst var tað onkur óreinur, sum hevði sett hetta slatrið í gongd. Hon mintist, hvussu Haraldur hevði verið, tá hon møtti honum, tá var bert dansur, øl og konufólk í huganum á honum, men so bleiv hann umvendur, og tey fingu tað gott.

Øll høvdu tey gott arbeiði í familjuni, og tað hevði pápi hennara syrgt fyri, meðan hann livdi. Hann var góður at hava, men honum dámdi ikki, at nakar segði honum ímóti, men hon — einasta dóttir hansara — kundi næstan gera, sum hon vildi, nei, ikki gera, men fáa hvat hon vildi. Á nei, nú kom hatta bítta aftur í tankarnar á henni. Jú, pápin var harður, um ein gjørdi tað, honum ikki dámdi, men tað var óivað gott og bar lønina í síðsta enda, tá man skikkaði sær væl.

At síggja hvussu tey, ið ikki vóru trúgvandi, tíggjaðu sær, á denn skomm. Sum nútíðin ber seg at, verða ikki nógv, sum sleppa at samlast í himmalinum, hugsaði hon. So, nú komu hasir tankarnir aftur — ongantíð slapp hon frá teimum. Á harragud, hon var ikki annað enn eitt menniskja, og sjálvt um hon hevði syndað í

ungum dögum, mátti tað ikki blivið við at komið fram
fyri hana aftur. Hon hugsaði, hvussu illur pápi hennara
hevði verið, og at hon hevði verið líka ill við síni børn.
Munnu tey eisini fara at pínast av tí gjøgnum alt lívið,
hugsaði hon.

Tá ið omma var ung. Í nunnukleystri.

A. Christiansen

Eg var 11 ára gomul, tá eg fór til Havnar at ganga í real-skúla. Nunnurnar høvdu tá kostskúla fyri skúlagentur, og bleiv tað gjørt av, at eg skuldi búgva hjá teimum.

Vit fingi sendandi ein lista, sum segði alt, ið vit skuldu hava við okkum: seingjarklæði, handklæði, viskustykki, steintoy, knív og gaffil — ja alt vit fingi brúk fyri. Og navn skuldi setast á hvørt plagg, so mamma mín fekk úr at gera, um tað so vóru øklasokkar, so skuldi eisini navn seymast í teir. Prísurin fyri kost, logi og vask var tá 45 kr. um mánaðin.

Pápi fylgdi mær í kleystrið. Eg helt fast í hondina á honum, tí tað var ikki sørt, eg ræddist hesi hvítu spøkilsini, eg hevði jú ikki sæð slíkt fyrr, hvít frá topp til tá, bert andlit og hendurnar vóru berar. Á høvðinum høvdu tær ein sigarkassa klæddan við hvítum klæði, sum endaði niður eftir bakinum sum eitt lítið slør. Á fótunum hvítar løriftsskógvar, og so gingi tær ljóðleyst, spakuliga sníkjandi. At møta einari nunnu í skýming á teimum longu gongunum gav mær í fyrstuni gásarhold í fleiri dagar. Men ógvuliga skjótt vandust vit við „søster“, sum við skuldu rópa tær.

Vit vóru einar 14—15 gentur, allar nakað um sama aldur, ið skuldu búgva har, tær flestu skuldu eisini ganga í skúla hjá systrunum, bert nakrar fáar í realskúla.

Vit svóvu allar í einum stórum sovisali, sum var avskildraður í smáar básar, har ein song og ein servanta var inni. Veggirnir gingu ikki heilt upp til loftið — framman fyri hvønn bás var eitt forhang at draga fyri, soleiðis at hvør av okkum hevði sítt lítla kamar.

Her var eg sera óheppin, tí tað vísti seg, at tann básurin, ið eg hevði valt, hevði eitt vindeyga øðrumegin, hinumegin bróstið svav ein nunna, sum skuldi ansa eftir okkum, at alt gekk friðarliga til, og at vit ikki tosaðu, eftir at vit vóru farnar í song. Men hon hevði gardinuna til rútin sínu megin og kundi, tá hon vildi, hyggja inn til mín. Hetta gjørdi meg ikki sørt ótrygga, og bønadi og bað eg hinar genturnar um at skifta rúm við meg. Men av góðum grundum vildu tær ikki hoyra talað um slíkt. So har var einki hjá mær at gera uttan at hála dýnuna langt upp um høvdið. — Aldrin síðani havi eg knelað so nógv sum hesa tíð í kleystrinum. Tá vit fóru upp um morgunin og í song um kvøldarnar, skuldu vit á knæ at biðja eina bøn. Undan og eftir hvørja máltíð, aftur á knæ, og av tí at tað var á hørðum gólvi, so blivu okkara knø meira og meira herðað. — Men tað var bara ein góður siður.

Í fyrstuni longdist mær heilt illa, eg føldi meg so langt heimanifrá, sum kundi eg fyri tað væl verið í Ameriku. Dagurin hjá okkum gentum gekk eftir føstum skema, dag út og dag inn. Tíðliga á morgni ringdi ein klokka í sovisalinum, ógvuliga hart, okkum allar genturnar upp.

Vit skuldu síðani vaska okkum, reiða seingina, og á knæ at biðja morgunbøn. So varð farið oman í spísalin, — og so í skúla. Aftaná skúlatíð spældu vit eitt sindur úti í garðinum, síðani inn at lesa uppá — allar í sama rúmi, aftur út í garðin eina løtu. Klokkan hálvum seks hvørt kvøld skuldu vit í kirkjuna hjá teimum. Og tær lögdu okkum eina við ikki at koma í kirkju hattleysar, húgvu máttu vit hava. So tá kirkjuklokkan ringdi, varð kapprunnið inn í forstovuna, har húgvurnar hingu, og varð síðani tann fyrsta tann besta húgvun skrykt av knagganum og so av stað. Ofta var eingin húgva, tá tann seinasta kom til, so tá vóru góð ráð dýr, tí uttan húgvu ikki í kirkju, og tað skuldu vit. Og ikki so sjáldan prangaði eins egna húgva á øðrum høvdi beint framman fyri har, ein sjálv sat.

Í kirkjuni vórðu ofta sungnir sálmar á látíni (eitt mál nunnurnar ofta nýttu, tá tær tosaðu sínamillum), og vit sungu við sum brent, ja dugdu fleiri av teimum uttanat, uttan at skilja eitt einasta orð.

Beint eftir kirkjutíð bleiv náttverði etin. Tær, ið vildu hava mjólk, máttu gjalda eyka fyri tað, annars var tað te, og var viðskerin sum oftast speypylsa og speysild. Meðan vit ótu, sat ein nunna og las upp fyri okkum úr eini bók. Hetta dámdi teimum flestu av okkum sera væl. Best minnst eg søguna „Ben Huur“. Hon var so spennandi, at vit gleddu okkum hvørt kvøld til náttverðan, so vit fingtu meira at hoyra av søguni. Altíð varð lisið upp úr kristiligum bókum. Tá vit síðan vóru lidnar at rudda, varð farið oman í salin at spæla. Salurin var ógvuliga stórur, og var hann beint undir kirkjuni. Har runnu vit so og spældu hvørt kvøld, oftani vóru ein ella tvær

nunnur saman við okkum, og stuttleikaðu tær sær eins væl og vit. — Tær hava neyvan verið meir enn 27—28 ára gamlar tá, men í okkara eygum vóru tær elligamlar.

Klokkan 8 1/2 fóru vit í song, summar sum vetur. Serliga um summarið var tað alt annað enn stuttligt hjá okkum gentum at fara í song so tíðliga og hoyra onnur børn spæla uttanfyri. Vit máttu ikki taka nakra bók upp við í sovisalin, tí har skuldi bara sovast. So tað hendi meir enn so, at ein fekk ikki sovið, og so mátti ein liggja og gána upp í loftið í fleiri tímar. Men tað hendi eisini meir enn so, at ein bók av onkrum slag bleiv smuglað uppi undir kjólanum og so við í song, hon bleiv so hivað upp um básarnar og gekk síðani runt til allar. Men har kom aftur hasin vælsignaði rútur mær upp á tvørs.

Feriurnar gleddu vit okkum so ómetaliga nógv til, ja ta seinastu náttina áðrenn vit sluppu heim, fekk eingin av okkum sovið fyri berum spenningi, tá vóru ongi vikuskifti, so fyri okkum var tað so langt ímillum hvørja feriu.

Eg minnst, at eg í einari av hesum ferium fyri foreldrum mínum gramdi meg um hesa alt ov tíðliga songartíð hjá nunnunum, men eg fekk bara til troyst, at tað vóru tey so ómetaliga glað um, so har gjørdist einki.

Hvat ið fornoylski viðvíkir, so er synd at siga, at vit vóru forvandar. Tað besta, vit finga, var hvønn sunnudag kl. 5 at fara oman á Vaglið at hoyra Frelsens her syngja og spæla, vit stóðu har hugtiknar og lurtaðu, men hetta var okkum forunt bara ein hálvan tíma, tí longu kl. hálvum seks skuldu vit vera í teirra kirkju.

Onkur vil kanska halda, at tær royndu at ávirka okkum religiøst, men tað haldi eg ikki, at tær royndu, har-

afturímóti lærdu tær okkum alt gott og sunt. Høvdu vit nakað, ella høvdu vit ein dag havt vitjan av foreldrum okkara, skuldu vit útflýggja góðgæti og annað til teirra, sum síðani býttu tað millum allar. Tað vóru jú tær gentur har uppi, sum av einari ella aðrari orsök sjáldan finga vitjan ella annað gott, ja so skuldu tær av teirri orsök ikki gloymast. Kundi hent, at onkrar av teimum lesa hetta og minnst tær við takksemi.

Sunnumorgun gjørdi vit, sum vit vildu, hvørja kirkju vit vildu fara í, tær høvdu einki ímóti, um vit fóru í Havnar kirkju, tvørturímóti, vil eg siga, men teirra lá jú nærri, og tí endaðu vit sum oftast har.

Tá eg fór til Havnar, hevði eg sjálv spart mær 13 krónur í lummapeningi. Eg kundi sjálvsagt nýta hann, sum eg vildi. Tá í tíðini fekk man so fitt fyri peningin. Ein stórir sleikipinnur ella ein rulla av lakressi kostaði bert 5-oyra.

Men hesin fyri meg so stóri kapitalur endaði ógvuliga syrgiliga. Longu fyrsta dagin spurdi fyrstøðukvinnan okkum, um vit høvdu pening sjálvar, og um so var, skuldi hon goyma hann fyri okkum. Okkum nýttist bara at biðja hana, hvørja ferð vit vildu hava eitt oyra. Hetta tordi eg ongantíð, tí hon kravdi eisini at fáa at vita, hvat vit skuldu keypa. Og so statt var eg heilt lens til næstu ferð, eg slapp heim at ferðast.

„Men af skade bliver man klog, men sjælden rig“, sigur orðatakið, og nú vóru góð ráð dýr. So fann eg mær ta størstu sikkurheitsnál, sum var í húsinum, fylti hana við 25 oyrum, sum tá høvdu hol á miðjuni, og so bleiv hon væl sett fóst undir kjólanum. At hetta var eitt sindur ópraktiskt, hvørja ferð ið gjaldast skuldi, vil eg

ikki nokta, men tað gekk. Og skjótt høvdu fleiri enn eg sikkurheitsnál undir kjólanum. Nunnupresturin, ið tá var, æt pastor Boockenoogen, og var hann, sum tær flestu av nunnunum, ættaður úr Hálandi. Hann var ógvuliga dámligur, og bjóðaði hann okkum gentum av og á niðan til sín í prestagarðin at fáa te og hunganskøkur.

Um hetta mundið vóru nunnurnar nógvar í tali, einar 25 ella 26. Tær høvdu tað ógvuliga smátt. Tvær kýr og ein hópur av hønum góvu teimum mjólk og egg. Ein heilt stóran urtagarð høvdu tær eisini, har tær fingi ein hóp av rabarbum og øllum grønmeti, hetta var teimum góð hjálp í húsarhaldinum. Allar møguligar vakrar blómur vuku eisini undir teirra kønu hondum. Blómurnar nýttu tær mest til kirkjuna, sum altíð var vakurt pyntað við nýskornum blómum.

Eisini nunnurnar gingu eftir einum føstum, strongum skema, og sjálvandi vóru tær, sum best hóskaðu, settar í tey ymisku størvini. Ein, „søster Cefrønja“ æt hon, passaði neyt og høsn. Ein onnur urtagarðin, og eg minnist, at hesar báðar altíð vóru so nógv betur dámdar enn hinar, sum tá ógvuliga sjáldan sluppu út. Ein hevði køkin, ein onnur vaskariid, hon man hava havt eitt stórt knoss, tí umframt øll okkara klæði hevði hon eisini øll klæðini hjá systrunum, — og alt tað nógva hvíta „gevantið“, ið tær vóru ballaðar í, hevði verið so ivaleyst hjá øllum. Og altíð vóru tær reinar og nýstroknar, og tá var einki sum æt vaskimaskina og enn minni fanst nakað „strúkifrít“.

Tær høvdu tá eitt ógvuliga hart og strævið lív, men ongantið hoyrdu vit nakra gremja seg, tær vóru tvørtur-

ímóti altíð glaðar og væl til passar. Hinar nunnurnar virkaðu so sum lærarinnur, og eg kann ikki minnst, at tær nýttu nakran lærara uttanífrá.

Ja, eitt vistu vit allar við vissu, at nunnur skuldu vit ikki vera, tá vit blivu stórar, so hart og gleðileyst sýntist tað lívið okkum. Men vit vistu ógvuliga væl, at tað var teirra egni vilji, og tær høvdu verið fleiri ár í kleystrinum, áðrenn tær bundu seg heilt og vórðu vígdar til nunnur.

Í dag er ein so stór broyting farin fram í kleystrinum í allar mátar, tíbetur fyri tær. Eg havi gloymt at nevna, at køkur og góðgæti máttu tær ikki leska.

Lat meg eisini nevna her, at tá vit komu aftur eftir páskafrí, fekk hvør av okkum gentum eitt stórt páskar-egg fyllt við øllum góðum. Hetta høvdu tær gjørt sjálvar fyri at gleða okkum. Tí ikki altíð var lagið so gott, tá vit noyddust heimanífrá.

Alt árið arbeiddu tær í síni frítíð til tann stóra basarin tær høvdu á hvørjari Ólavssøku. Hetta var eitt stór-arbeiði, best minnst eg tær stóru dukkurnar, sum tær gjørdu. At tær eisini gjørdu høvd og andlit á teimum sigur ikki so lítið um teirra kunnan.

Nú eru so fáar eftir av systrunum, og bert 2 av tí gamla gardanum. Men trúfastar hava tær altíð verið, og tær vitja meg enn.

Fyri nøkrum árum síðani blivu nunnurnar sendar higar og hagar og høvdu bara at fara, har tær vórðu sendar, men í dag kunnu tær sjálvar velja, hvar tær fara, og velja flest allar at fara til menningarlondini. Hetta er møguliga ein av orsökunum til, at bert 12 nunnur nú eru í kleystrinum. Men fittar eru tær og skulu tær eiga alt

gott frá mær.

Eitt havi eg gloymt av nevna, og tað eru skótarnir. Nunnurnar høvdu sínar egnu skótar, og nevndust tær K.U.P., sum merkti „kristne unge piger“. Búnin var gulur, og leiðari var Oddny Andreassen, og eg minnist, at hon teknaði framúr væl.

Tá mamman græt

Arnhild Hansen

Sanna vaknaði tvær ferðir ta fyrstu náttina umborð. Hon hugdi yvir á koyggjuna yvirav. Hon var tóm.

Hann kemur nokk, tonkti hon og sovnaði aftur. Men tá hon vaknaði morgunin eftir, var koyggjan tóm við sama lag.

Hann kemur í hvussu so er til tað stóra morgunmatarborðið. Tað plagdu tey at njóta serliga nógv á tí árligu ferðini millum Danmark og Føroyar. Sjálv helt hon tað vera nakað dýrt, men ein góður morgunmatur gjørði, at børnini ikki bóðu um góðgæti allan dagin, og teimum nýttist heldur ikki at keypa so nógvan mat í kafeterianum.

Hon og dóttirin gjørdu seg lidnar og fóru upp at eta. Men eingin drongur kom. Sanna royndi at siga við seg sjálva, at hon var býtt at vera bangin. Drongurin var 16 ár, og hann kláraði seg saktans sjálvur. Hann kendi so nógv av teim ungu, sum vóru við, og tey høvdu óivað hugnað sær til langt út á náttina.

Klokkan bleiv 10. Hon bleiv 11. Sanna gekk runt á øllum skipinum og skimaðist í hvørt skot. Onkustaðni lá onkur avdottin — men tað var ongantíð hann.

Hon fór niður í liggirúmið, har tey flestu ungu vóru. Nógv lógu og svóvu enn. Summastaðni lógu tvey og hálsfevndust í svøvn. Nú var hon líkaglað, um hon fann

hann hálsfevnandi ella avdotnan. Bara hon fann hann. Hon fór yvir til Informasjónina og greiddi teimum frá. Gentan, sum stóð har, royndi at sissa hana og segði, at hann nokk kom afturíftur.

Drongurin varð so eftirlýstur gjøgnum hátalararnar. „Petur Hansen biðist koma til Informasjónina“. Tað bleiv rópt eina ferð afturat. Hon bíðaði eina løtu beint har og tonkti, at nú fór hann at koma beinanvegin. Men har kom eingin. Og var hon órógvað frammanundan, so var hon tað hvaðna meira nú, nú hann ikki kom, tá hann varð eftirlýstur.

Sjálv helt hon seg hava lagt ferðina sera væl til rættis. Tey høvdu eitt kamar fyri seg sjálvi. Ikki tí at drongurin ikki kundi gera, sum hann vildi, men hon var tryggari soleiðis. Samstundis vildi hon helst síggja hann av og á. Um hann nú hevði búð har, sum øll tey ungu vóru, so hevði hon skulað leitað eftir honum, hvørja ferð tey skuldu eta, og tað hevði hon ikki hug til.

Hon reikaði inn á kafeteria, gekk runt og hugdi, og so út aftur. Inn á matstovuna, út aftur, og síðani gjøgnum tær longu gongirnar — upp og niður. Men hon sá ongan son. Hon sá í heila tikið ikki nógv ung fólk, men tað hugsaði hon ikki um fyrr enn aftaná.

Hon fór niður í kamarið og legði seg í koyggjuna. Royndi at slappa av, men tankarnir mólu alla tíðina í heysinum, og hon sá fyri sær, hvussu hann var dottin fyri borð, og hvussu hann nú fleyt har úti onkustaðni — langt aftanfyri.

Sanna mintist til eina mammu, sum hevði mist ein son á sjónum. Mamman átti nógv børn, men hesin var tann einasti, sum var vorðin sjómaður. Hann datt fyri borð

og varð ongantíð funnin aftur. Hon mintist, at onkur fortaldi, at tá klæðini hjá soninum komu av skipinum, so hevði onkur sett tey í kjallaran. Kanska fyri ikki at órógva mammuna aftur. Eingin segði henni frá. Men um nátina hoyrdu tey, hon fór upp, og tey funnu hana sitandi hjá klæðunum hjá soninum. Nú visti hon, hvørjum hann var í, tá hann fór.

Sanna hvøkkur við, tá hon hoyrir hátalaran skróva. „Petur Hansen biðist koma til Informasjónina“. Hon hevði biðið tey rópt aftur um eina løtu. Men tað ljóðaði ikki serliga hart, og hon uggar seg beinanvegin við, at um hann liggur og svevur, so vaknar hann ikki av hasum grælinum.

Hvussu munnu aðrar mammur hava tað, sum hava bæði mann og synir á sjónum alt árið. Tað hoyra vit ikki nógv um. Ongantíð kann Sanna minnst aftur á, at mamma hennara hevur tosað um sovorðið. Var tað so natúrligt, at tær ikki vóru bangar? Ella vildu tær ikki hugsa ov nógv. Eitt visti hon, at mamman hevði lagt tey í Guds hond í bøn hvønn dag, hvar enn tey vóru stødd. Tað gav nokk ein tryggleika.

Hon minnst aftur á eina hending síðst í hálvtrýssunum. Eitt stórt skip gekk burtur á Kappanum í Suðurgørnlandi. Allir triggir beiggjarnir vóru við í leitingini. Á hvør sínum skipi. Sjálv hoyrði Sanna ikki um leitingina fyrr enn dagin eftir í útvarpinum. Hon ringdi til mammuna á bygd. Mamman hevði ikki ringt til nakran, tað var ikki at órógva nakran við.

Mamman segði, tey høvdu verið í neytakonugildi, tá tey hoyrdu um hetta skipið. „So vit fóru nakað tíðliga til hús. Satt at siga havi eg ikki sovið so væl í nátt.“ Síðani

prátaðu tær eitt sindur um, hvar skipini við beiggjunum voru stödd. Hvussu veðrið var, har teir voru. Útvarpið hevði sagt, at tað kundi vera vandamikið at leita, tí tað var vandi fyri klaking. Einki grenj, eingin grátur, sjálvt um allir synirnir voru á vandamiklum støðum. Tann elsti, sum altíð bleiv forkelaður — kanska tí tey høvdu bíðað eftir honum í fimm ár, eftir at tey voru gift. Miðlingasonurin, og so tann yngsti, sum akkurát var blivin 16. Tey næstyngstu hildu eisini, at hann var ov nógv forkelaður. Ja, hann var 16 ár, sum sonur hennara nú. Og so lá hon her og var so bangin umborð á einum stórum skipi, í blikalogn millum lond.

Dóttirin var sovnað undir liðini á henni, og sjálv hevði hon kanska durvað, tá hurðin spakuliga fer upp, og sonurin kemur inn. Hon setist upp undir seg og spyr, hvar í allari víðu verð, hann hevur verið. Jú, hann hevði verið hjá einari gentu. Drongurin verður illa við, tá mamman bæði grætur og skeldar. Hann biður orsaka. Hann hevði verið uppi tað mesta av náttini og hevði ikki hoyrt, at tað bleiv rópt á hann, og eingin hevði sagt honum frá.

Gentan vaknaði og bleiv heilt bangin, tá hon sá mammuna gráta. Langa tíð aftaná segði hon øllum frá, at mamman hevði grátið einaferð, og „tað var, tá stóri-beiggi mín var burtur“.

„Gev mær nakrar krónur til morgunmat“, segði sonurin, og nú var alt aftur sum vanligt. Hevði hon droymt — ella hevði hon nakrar tímar verið ein onnur mamma.

Lív

Heidi Petersen

Tað veksur eitt fræ innan í mær, ið er sprottið av kærleika. Hvussu skal gangast tær í lívinum, hugsí eg. Tú mennist í hvørjum, men eg kenni teg ikki. Tú gert eitt lítið spark, og samskiftið ímillum okkum er byrjað.

Tær heitu kenstur, sum streymaðu ígjøgnum kropp mín við hetta fyrsta tekin um lív, kunnu ikki festast niður á blað, men enn hita hjarta mítt.

Tann tráan eftir dagsins ljósi, sum tú vísti við tíni áhaldandi sparkan og sláan, var eitt tekin um, at vit menniskju av fyrstan tíð elskaðu lívið. Og tann størsti dagurin í lívinum upprann; tú segði lívinum góðan dag.

Hesin lítli mjúki kroppur varð lagdur í armar mínar, og allur umheimurin var gloymdur, og bert vit báðar vóru til. Vit hugdu hvør upp á aðra og kendu hvørja aðra. Hvør ert tú?

Eg føli, at vit smelta saman, og nakrar sterkar kenstur rørast djúpt í barmi mínum. Eg elski teg, mín kæra dóttir, og eg gleði meg til at koma at læra teg at kenna. Henda friðarstund heldur fram eina stund enn, og eg hyggi út gjøgnum vindeygað. Náttúran er við okkum báðum. Tað fagra sta kavaveður, ið tú kanst hugsa tær. Flykrurnar dala so spakuliga niður, og eg føli tað í sinninum sum ein jólaaftan, har veðrið er beint soleiðis sum

ein mynd av tí friði og gleði, ið jólni bera boð um. Friður, kærleiki og hiti.

Nú var lívið byrjað, og tínar smáu hendur krøktu seg til tað einasta her í lívinum, tú enn kendi, mammu tína. Fyrstu ferð tú fekst ta lívgevandi mjólkina úr móður barmi, byrjaðu enn sterkari kenslur at knýta okkum báðar saman.

Líka so stóra gleði tú veitti okkum teir fyrstu dagarnar, líka so nógvar trupulleikar veitti tú okkum teir fyrstu mánaðirnar av lívi tínum. Henda stóra ábyrgd, sum knappliga hvíldi á herðum mínum, hevði eg ikki hugsað fór at kennast so tung. Og so hesin eymkiligi gráturin hvørja nátt. Hvat skuldi eg gera við henda neyðars skapning, sum skríggjaði av pínu. Eg græt av møði og máttloysi.

Men nú gekk móti ljósari tíðum, og tú barst lív og gleði við tær inn í gerandisdagin.

Tað fyrsta smílið, tað fyrsta ljóðið tú barst fram, og tínar fyrstu royndir at læra verðina uttan um teg at kenna. Hetta varð gjørt við at taka í lutir, bíta í teir, hyggja at teimum og við at lurta eftir ymiskum ljóðum. Seinni varð tín hungur eftir at kenna verðina mettaður við fleiri og fleiri kynstrum. Tú kláraði at rulla tær runt og royndi so við og við at koma upp at sita. Alt hetta, sum fyri okkum er ein sjálvfylgja at duga, kravdi venjing og aftur venjing av tær. Og at enda gav henda venjing úrslit: tú dugdi at sita, og tíni prutlandi ljóð royndu at geva boð til umheimin. Men hvør skilti hetta fremmanda mál, ið tú barst fram? Vit sum vóru um teg.

So strembaði tú teg víðari í tíni menning, tú fórst at grulva og kendi menniskjuni rundan um teg. Síðan reisti

tú teg upp og byrjaði at siga nøkur orð, sum høvdu stóran týdning fyri lív títt: nam, nam; uppidey. Hetta vóru orð, sum høvdu grundleggjandi týdning, nevniliga boð um svongd og tá tú hevði tørv á sambandi við menniskju.

Nú var næsta stigið at fara til gongu, og samstundis gjørdist orðavalið størri og størri.

Tað fyrsta árið er farið aftur um bak, og hvat hevur tú lært um lívið? Jú, tú hevur longu kent, at tíni medmenniskju eru ymisk. Summi eru góð, og onnur eru ónd, tey royta og klípa. Eisini hevur tú lært, at umheimurin setir krøv til tín, sum tú ikki altíð ert før fyri at lúka.

Og hvat so við mammu tíni? Eg havi bestan hug at verja teg ímóti øllum óndskapi í lívinum, sum tá tú lást í móðurlívi og varst vard ímóti øllum uttanífrá.

Men vit sleppa ikki uttanum, at tú sjálv mást royna at klára teg á tínum egnu smáu beinum. Tað, eg sum mamma kann geva tær, er vegleiðing og allan mín kærlleika til at styrkja teg og at brynja teg til tað lív, ið eg ikki kann liva fyri teg, men bert kann hjálpa tær at klára.

Og vón mín er, at tað innarliga samband, vit hava uppbyggt, verður ein góð barlast hjá báðum, soleiðis at tá mótgangur stingur seg upp, hava vit hvørja aðra at styðja okkum til.

Kastað burtur

Marjun í Kálvalíð

Ljóðið av onkrum, sum brotnaði, vakti hana, hon læt eyguni upp og hugsaði, meðan hon rembdi sær: aftur ein morgun ein nýggjur dagur. Hvat mundi vera á vási? Hon hoyrði onkran skava brotið glas saman, kanska skuldi hon látast, sum hon svav og als ikki hevði hoyrt nakað, men beint sum hon hugsaði hetta, fór Sigrun at gráta. So for tramin, Karin blakaði dýnuna av sær og settist upp. Hví skulu tit altíð gráta um morgunin, rópti hon og kendi, hvussu tað stakk í høvðinum, aftur í dag kom hetta á hana, rúmið mól fyri henni, og spýggjan nærkaðist. Hon suffaði, fór varisliga á føtur og tók náttkjólan, sum lá samanrullaður á fótalagnum og læt seg í hann, síðani læt hon kamarshurðina upp. Uttanfyri stóð Sigrun og græt, hon bløddi í fingrinum og hevði sjálvandi smurt andlit og náttkjóla út í blóði. Karin tók hana inn at sær og uggaði hana. Knappliga merkti hon, hvussu spýggjan kom upp gjøgnum hálsin, og hon rann inn á w.c., men ikki kláraði hon yvir at kummuni, og alt fór á gólv. Ikki var tað so nógv, men hon kendi í hesi løtu, at øll verðin var ímóti henni. Karin setti seg á gólvið, og tárini runnu niður eftir kjálkunum, hon fekk ikki steðgað teimum. Hví skuldi tað vera so, at hon var upp á vegin nú, tá alt sá so vónleyst út. Mamma ikki gráta, hoyrdist ein rødd siga. Tað var Sigrun, sum

var komin inn, uttan at Karin hevði varnast hana, nú royndi hon at turka mammuni um eyguni. At enda reistist hon og royndi at smílast til dóttрина. Nei góða, mamma ikki gráta, segði hon, tók ein lappa og fór at vaska andlitið og hendurnar á Sigrun og síðani sær sjálvari.

Karin hevði nógv at gera í dag, her sá ræðuligt út. Kurvin við skitnum klæðum var rokandi full, uppvaskið frá í gjárkvøldi stóð framvegis á borðinum, leikutoy var sløtt um gólvið í køkinum, og síðani var ein full balja av klæðum, sum skuldu strúkast. Alt hetta skuldi hon helst fingið frá hondini í dag, tí nú var eingin fiskur, og tær høvdu frí, men bara í dag. Í morgin komu bátar inn at landa, og so var friðurin úti.

Nógvar hugsanir fóru ígjøgnum høvdið á henni, meðan hon ruddaði, Kartin og Sigrun spældu inni í kamarinum, so hon var fyri seg sjálva. Barnið — ja, tað var mest tað, hon hugsaði um nú, hvat skuldi hon gera við tað, tíggju vikur var hon komin, men enn hevði hon onga støðu tikið. Tað var, sum kundi hon ikki gera nakað sjálv, men tað var jú hon, sum gekk við barninum. Orðið 'abort' var mangan í huga hennara, men tað var, sum tordi hon ikki at siga tað hart. Abort, segði hon fyri seg sjálva, abort, tað ljóðaði so undarligt og fremmant. Kanska var tað hóast alt tann besta loysnin at tosa við Jákup, mannin, um hetta, men hann var ikki heima nú, og satt at siga tosaðu tey ikki so nógv saman longur. Vinkonur hennara vóru heldur ikki her, tær vóru fluttar úr bygdini, onnur heilt til Frankaríkis, og ikki tímdi hon at skriva hetta til teirra.

Klokkan var um tvey, tá tey fyrstu klæðini vóru komin

á snórin, og Karin skundaði sær inn, tað var sera kalt úti, og fingrarnir vóru næstan frystir. Hon tók í lásið á køkshurðini og steig innum, á gólvinum lá ein bilur, men Karin sá hann ikki og trakkaði beint á hann. Í næstu løtu fleyg hon gjøgnum luftina og visti ikki av, fyrr enn hon lá undir køksborðinum. A-av, pína, sum hon fekk ilt í síðuna og reyvina! Øði spann í hana, og hon leyp undan borðinum og sparkaði bilin, so hann sendist í vegginn og fór í knús. Hon angraði gerðina, tá hon kendi sviðan í fótinum og sá eyguni í soninum, tey vóru full av tárur. Karin tók hann inn at sær og kysti hann. Orsaka góði, men mamma bleiv so kløkk, vit skulu keypa ein nýggjan bil til tín, tá tú hevur føðingardag, uggaði hon hann, fekk seg ikki til at skelda hann. Mamma, segði hann at enda, hví ert tú altíð so ill, tú eigur ikki at vera so. Kartin hugdi beint uppá hana, og Karin skammaðist. Hvat skuldi hon svara? At alt gekk henni ímóti, at hon var uppá vegin og vildi ikki hava fleiri børn, ella at tey búðu í einum húsum, sum vóru alt ov dýr? Nei, barnið skilti ikki alt hetta, og tað var í hvussu er ikki hansara skuld, at tað var so. Ístaðin segði hon: Kartin, vaksinn fólk kunnu vera so løgin við hvørt, tað veitst tú, eisini mamma og babba. Men nú skulu vit royna at vera góð og ikki so illst altíð, tað lovi eg.

Henda hending gav henni nógv at hugsa um, hon streyk sær eftir búkinum og kendi, hvussu hon ornaði innan. Enn sást einki sjálvandi, men tað var hóast alt eitt lív innan í henni, ein lítill skapningur, sum fór at hava brúk fyri henni. Løgið er tað, segði hon fyri seg sjálva, ikki fyrr enn í dag hevði hon hugsað um henda lítla skapning sum menniskja. Kanska kundi hon hóast alt

gleðast um hetta lítla, tí tað var nú teirra egni feilur, at hon var blivin upp á vegin. Vit skuldu havt ansað betur eftir, men tað var betur sagt enn gjørt ta náttina. Hon fór at flenna, sum hon var býtt, stóð hon ikki her í egna køki sínum og rodnaði sum ein skúlagenta bara við at hugsa um ta náttina, hetta lítla varð skapt. Henni longdist eftir Jákupi nú, gævi satt hann var her beint nú.

Hon fór inn á w.c. og hugdi inn í spegilin, nakrar fínar strikur sóust í andlitinum við eyguni, tær fyrstu rukurnar, aja, og eini fimm grá hár hevði hon eisini lagt til merkis. Hon gálvaði eftir sær sjálvari, vendi sær frá speglinum og hálaði buksurnar niður, síðani setti hon seg á kummuna. Knappliga kendist tað, sum øll megi varð sogin úr henni, tí har á tí hvíta trussuinnleggnum vóru nakrir reyðir blettir — blóð — á tú góðasti. Eina løtu sat hon bert og stardi at hesum, so leyp hon upp, og við buksunum í hondini rann hon inn í stovuna og tók telefonina. Kaldasveittin spríkti út um allan kroppin, og tað prikaði í høvðinum. Tak tað róligt, segði hon við seg sjálva, blóðið setti úr fingrunum, og teir vóru so kaldir og stívir, at hon næstan ikki fekk snarað nummarið. Tað ringdi, á svara so, teskaði hon og beit seg í vørrina. Halló, hon hoyrði røddina á mammuni. Mamma, eg bløði, brast úr henni, so fekk hon ikki sagt meira, men fór at gráta. So, so, tak teg nú saman Karin, segði mamman heldur harðliga, far tú og legg teg í song, eg komi beinanveg. Karin legði hornið á, hon var glað, at mamman ikki hevði sett henni nakrar spurningar. Ikki fyrr enn hon fór á føtur, sá hon børnini, Kartin, Sigrun og Janus — ein spælibróðir — stóðu aftanfyri og hugdu at henni við stórum eygum. Hon royndi at manna seg

upp, Kartín, segði hon, farið tit inn í kamarið, omma kemur skjótt. Mamma skorið seg? Sigrún koyra plástur á, ha? Hon segði hetta so eymliga og legði armarnar um hálsin á Karini. Nei góða, mamma hefur ekki skorið seg, eg bløði onkra aðra staðni. Hetta ljóðaði býtt, men hon visti einki annað at svara. Mamma, nú legði Kartín uppí, ert tú eisini bangin, tá tú bløðir? Hann ræddist so illa blóð, men mamma og babba søgdu altíð, at tað var einki at ræðast. Karin visti ekki síni livandi ráð. Hon var sera bangin, men kundi ekki vísa tað fyri børnunum. Hevði mamma komið skjótt, hugsaði hon. Mamma er ekki bangin góði, segði hon at enda, men spyr ekki meir.

Tá kom mamman. Hvat er á vási her? spurdi hon bilsin, tá hon sá, at Karin sat á gólvinum við báðum børnunum, segði eg ekki, at tú skuldi fara at leggja teg? Tig við tær og far nú ekki at skelda beinanvegin. Far yvir til Unn við børnunum og bið hana ansa teimum, til hetta er av, so fari eg at leggja meg ímeðan. Mamman bert hugdi at henni, so fór hon við teimum.

Til hetta er av, nær mundi tað fara at verða? Hon vildi ekki hugsa um tað, hon hevði eisini so ilt og vildi ynskt at kunnað rullað seg saman og gjørt seg lítla. Tá hon reisti seg, ristust beinini so, at hon fekk nóg illa gingið, og tað myrknaði fyri eygunum. Ein hevði hoyrt so nógv um hetta, at kasta burtur, men at tað kundi vera so ræðuligt, visti hon ekki. Hví mundi hetta henda nú? Var tað tí hon var dottin? Ella var tað, tí hon ekki vildi hava fleiri børn, at hugsanin um abort hevði verið so sterk, at hon...? Nei, tað kundi ekki bera til. Ikki hugsa, ikki hugsa, segði hon upp í saman. Mamman kom inn, nú eri eg aftur, Unn ringdi eftir læknanum, segði hon og ljóð-

aði heldur blíðari á málinum. Karin orkaði ekki at hyggja upp á hana, men ringdi seg saman av pínu og bað Várharra innantanna lata seg svíma, men einki hendi. Hon bløddi so illa nú, tað var druknað ígjøgnum, og lørini kendust vát og kleprut av tí heita blóðinum. Eg má royna at leggja okkurt tjúkt fyri, hugsaði hon og rætti seg yvir at kommoduni, men hon orkaði ekki. Á sum hon var ússalig, tárini fóru aftur at renna, og hon kendi seg sum eitt lítið barn. Mamma, græt hon, kom og hjálp mær, eg havi so ilt. Hon rópti og kendi, hvussu hon misti tamarhaldið á sær sjálvari. Mamman tók í hondina á henni og kíndi henni eftir hárinum. Sissa teg Karin, læknin kemur skjótt, so verður alt gott. Hon tósaði so eymliga við Karina, sum var hon eitt lítið barn. Gev mær eitt handklæði mamma, eg bløði so illa, segði hon. Mamman reistist og tók eitt handklæði og lyfti dýnuna upp, so hon fekk lagt tað undir Karina. Á Jesus, er tað so nógv, læt í henni. Tá gjørdist Karin rættiliga bangin, hon royndi at reisa seg upp at hyggja, men mamman trýsti hana niður aftur í seingina, og tað endaði við, at hon aftur fór at gráta.

Løtu seinni kom læknin. Hann spurdi, hvussu langt hon var komin, hví hon ekki hevði verið hjá lækna, nær hon var farin at bløða, hvussu nógv børn hon átti, og Karin svaraði so væl hon kundi. Læknin var sera blíður maður og royndi at sissa Karina, segði at hann einki fekk gjørt uttan at senda hana á landssjúkrahúsið, og at hon nú mátti vera so røsk. Síðani spurdi hann mammuna, hvar Jákup var, og um tey ekki kundu fáa fatur í honum. Men mamman byrjaði sjálvandi at siga honum, at hon skilti ekki Karina, og hvat hon ætlaði, og hvat

læknin helt um tað, at hon ikki hevði sagt mammuni, hvussu vorðið var. Mamman endaði við at siga, at hon hevði havt ein illgruna, tí Karin hevði verið so illsint í seinastuni.

Ein sjúkrabilur kom eftir henni, og so gekk ferðin til Havnar. Tað var ringasta ferð, hon nakrantíð hevði havt, hvørja ferð bilurin rendi í eitt hol, kendist tað, sum alt datt úr henni. Tað fyrsta, hon sá, tá ið sjúkrabilurin steðgaði á Landssjúkrahúsinum, var andlitið á Jákupi. Hann smíltist til hennara og tók í hondina á henni, hon krøkti seg í hann og vildi ikki sleppa. Hann var hjá henni alla tíðina, sum tað var gott at hava hann hjá sær. Ein lækni kannaði hana, og løtu seinni fekk hon eina sproytu. Nei, har var einki at gera, segði hann, hon skuldi fáa eina útskaving og liggja einar tveir dagar, hevði mist nakað av blóði, men hon var ung, so tað bilti ikki, kundi fáa fleiri børn seinni. Hon hugsaði um hetta, til hon sovnaði.

Aftaná hetta kendi hon seg sum ein klút. Tað var, sum orkaði hon ikki meir, hon hevði tað gott, tað var ikki tað. Men tað var, sum vildi hon syrgja hetta barnið, hon hevði mist, meðan øll onnur høvdu gloymt tað. Lívið gekk víðari, sum um einki var hent, og tað vildi hon ikki, hóast hon væl visti, at soleiðis mátti tað vera. Hon hevði so ringa samvitsku, barnið, sum hon ikki vildi hava, var burtur, var tað ikki best soleiðis? Nei, tað var tað ikki kortini, men at fáa fleiri hevði hon ikki mót til, ikki nú í hvussu var. Hetta var eisini trupulleikin, øll meylaðu um, at hon skuldi skunda sær at blíva við barn aftur, sum tey tóku til, og nú var hon troytt av at hoyra hetta. Vildi bara hava frið at syrgja og krúpa inn í seg

sjálva, fáa lekt hetta sárið, sum hon hevði í sálini.

Hon lá í seingini, hevði hvílt seg eina løtu, og nú var longu farið at skýma. Uttanfyri hoyrdust barnarøddir, tey spældu sær í sandinum, av og á kom onkur bilur framvið. Vanliga var Karin so bangin, tá børnini spældu har, hon ræddist bilarnar, sum altíð fóru so skjótt framvið, men nú var tað, sum kom hetta als ikki henni við. Hurðin gekk, og inn kom Jákup. Nú, hevur tú sovið? Nei, hon hevði ikki sovið, men hugsað. Hann tók báðar hendur hennara og segði, tú hugsar ov nógv, góða. Royn nú bara at mennast aftur, so kunnu vit royna aftur, tað plagar ikki av vera nakað stríð at fáa teg við barn, hann smíltist, læknin. . . Halt gák, breyt hon hann av, nú var hon ill. Læknin segði, læknin segði, hermdi hon, eg skíti á, hvat læknin segði. Hvat billa tit tykkum inn, tosa um barnið, sum var tað ein hundahvølpur. Hví spyr eingin um, hvussu eg havi tað, hvat eg vil? Knappliga var tað, sum vaknaði hon úr einum svøvni, sum hevði fjalt alt fyri henni, og nú var lötan komin av vakna upp og liva, nú skuldi Jákup fáa sannleikan at vita. Tú, segði hon, visti tú kanska ikki, at eg var ikki petti glað, tá eg varnaðist, at eg var upp á vegin? Men tú helt sjálvandi í tínum mansliga býttleika, at tað var í lagi, at tað mundi fara at laga seg. Vit konur skulu bert finna okkum í, at sovorðið hendir og taka fylgjurnar. Vit fóru kanska at klára tað kortini, ha? Hann læt munnin upp, ætlaði at siga okkurt, men hon læt, sum hon ikki sá tað og helt fram. Hevði tú vitað, hvussu manga nátt eg havi ligið og hugsað um, hvat vit skuldu gera, og tá morgunin kom, orkaði eg ikki at vakna og fara upp til ein nýggjan dag. Ongan hevði eg at tosa við, tú vart ikki her, og tá tú

komst, tordi eg ekki at siga tær frá mínum hugsanum. Hvat meinar tú við? spurdi hann. Ja, tað skal eg siga tær, eg hugsaði um at fáa abort, tí hvat skuldu vit gjørt við fleiri börn? So hövdu tað verið trý at koyra í dagrøktina, hvønn morgun upp klokkan seks, eg klári tað nóg illa, sum er. Meira klæðir til mín at vaska og seint í song um kvøldið, eg orkaði næstan ekki meir Jákup. Tú ert í Havn, og eg eri einsamøll her, tað eri eg, sum skal hugsa um alt, pening til lán, olju, sev, telefon og mat, og mangan skal eg endavenda hvørjum oyra, og tað røkkur ekki til kortini. Heldur tú kanska, tað er gott at blaka börnini av húsunum hvønn morgun, eg vildi fegin sloppið undan. Tá eg so komi til hús um kvøldið, eri eg so móð, at eg orki ekki at spæla við tey, so tey síggja næstan ekki foreldur síni. Og tú heldur, vit kunnu saktans fáa eitt aftrat, hvat hava vit at bjóða tí? Einki. Hon royndi at gerast rólig, ein klumpur var farin at vaksa í hálsinum. Nú vil eg ekki hoyra meir um hetta, hoyrir tú. Karin vendi sær burtur og beit tenninar saman, men tárini komu kortini, hasi tramans tárini.

Jákup sat bert og hugdi at henni, hann fekk ekki sagt eitt orð, læt hana bert gráta. Tá ein løta var farin, og gráturin stillaður, tók hann hana inn at sær og settist at rura henni. Góðasta Karin, segði hann, hví hevur tú ekki sagt mær hetta? Eg dugi ekki at lesa tínar tankar. Tú veitst, at tað, sum er gott fyri teg, er eisini gott fyri meg. Tað er bara tað, at . . . ja eg helt, at øll konufólk vóru soleiðis eftir ein abort, at tey vildu blíva upp á vegin aftur alt fyri eitt. Karin tók ein lummaklút og snýsti sær. Øll eru ekki eins, segði hon og kendi seg betur, nú alt tað innistongda var farið út. Tað veit eg góða, og eg veit eis-

ini, at tú ert nakað serligt, í hvussu er fyri meg. Hevði tú bara vitað, hvussu bangin eg var tann dagin á sjúkrahúsinum, helt at nú fór eg at missa teg. Hann tók hana fast inn at sær, eg elski teg Karin, segði hann og kysti hana so varisliga, at Karin at enda fór at flenna. Jákup hugdi at henni, hvat er so stuttligt? Eg hugsaði bara um, at tað kendist næstan, sum tá tú kysti meg fyrstu ferð, segði hon, og veitst tú, at tað eru næstan 12 ár síðani? Sum alt er nógv broytt, eisini vit. Ja, tað eru vit, segði hann og legði seg á seingina. Men eina aðru ferð tú hevur trupulleikar, so sig mær frá tí, vit skuldu kunnað tosað um alt, ha? Ja, tað veit eg, Jákup, men tað var, sum tú varst so langt burtur frá mær, heldur tú at vit eru gliðin frá hvørjum øðrum? spurdi hon. Kanska eitt sindur, men ikki meir enn at vit kunnu byrja at nærkast aftur, segði hann og kysti hana á hálsin, meðan hond hansara kindi henni niður eftir bakinum.

Mín bústaður

Ónevnd

Mín bústaður hevur einki búmerki, men tað er mín staður. Eg kann búgva her uttan ótta, eg kann ikki blíva útkoyrd. Eg kann liva og láta, um eg larmi ella rópi, kanska spæli eg nakað hart upp á klaver, ongin argast av tí.

Tá eg sum einsamøll mamma við tveimum børnum hevði fingið mína útbúgving í útlandinum og kom aftur til Føroya, longdist mær eftir mínum egna bústaði, har ongin nakrantíð kundi koyra meg út. Eg meti ein bústað at vera ein av teimum heilt primeru tingunum í menniskjalívinum, serliga her í Føroyum, vátt og kalt er mestsum alt árið — fjøldin hevur jú eisini síni egnu hús. Ein bústaður er sera høgt virdur av einsamøllum mammum, hvat kann vera meira trygt enn tíni egnu hús? Ein maður? Nei.

Míni hús eru ógvuliga lítillátin, mestsum umberandi, sum ein dvørgur millum risar. Men hvat ger tað, eg eri sera glað fyri hetta litla hús, tað rúmar bæði hugna og hita.

Ikki hava míni hús nakran serligan stíl, men vit eru bæði glað um hvørt annað. Her er ruddiligt og reint, bøkur á hillunum, so eg kann altíð hugna mær inni.

Húsini, bústaðurin, hava ofta loypt tankar á meg. Um eg ikki hevði tykkum, míni fittu hús, eg kann blíva ikki

sørt bangin. Tankarnir kunnu vera ógvuliga óhugnaligir. Tað kundu komið boð frá tí almenna um, at ein vegur skal gerast beint her, sum míni hús standa, ella eitt parkeringspláss, nógv verður tikið sær av bilum í hesum landi. Aðrir tankar kunnu vera, at ein peningastovnur fekk eyga á hetta økið, sum míni hús standa á. Tað hevði verið tað allaróhugnaligasta, tí hvat ger ein einsamøll mamma uttan bústað? Eg haldi hon man vera øgiliga bangin, og tað er ikki av ongum.

Hvar fer ein einsamøll mamma uttan íbúð? Hon roynir helst at spyrja vinir og kenningar, helst fer hon á býráðið av spyrja eftir leiguíbúð, men alt er útleigað — kom aftur um trý ár. Hon kann seta eina lýsing í Dimmalætting — einki svar. Hon er jú einsamøll mamma! Síðani kann hon svara upp á lýsingar, har maður søkir kvinnu — tøgnskylda og bílæt, góður við børn. Hvør man hesin vera, man tað blíva ein trygg íbúð, hon fær, ella verður tað ein prinsur, hon skal varta upp?

Nei, nei, míni fittu lítlu hús, eg vóni, tit fara at hýsa mær um aldur og allar ævir, takk.

Perlur

Heidi Petersen

Tað lýsir fyri degi. Eg hyggi út gjøgnum vindeygað og síggi ein nýggjan dag bróta fram. Tey smáu húsini koma so smátt til sjóndar. Hvat er hetta fyri ein dagur? Er tað síðst á vetri ella fyrst á vári? Tað kann ikki gerast av eftir veðrinum. Onkustaðni mitt ímillum kanska. Kalt og klárt. Kavin liggur oman ímóti gørðunum. Vindurin breiðir sínar køldu armar yvir bygdina, og teir frystu fingrarnir sníkja seg millum húsini.

Nú er ljóst, og tú sært alt týðuliga rundan um teg, húsini við teimum ymisku litunum, vegin, sum er lagdur undir asfalt og tey vælkendu fjøllini, sum órørd hevja seg móti himmalinum. At enda steðga eyguni við nakað, sum fær hálsin at krympa seg saman, og ein kaldur gjóstur fer gjøgnum kroppin.

Grátt betong, kalt og lívleyst. Hvat er tað? Jú, havnarlagið. Niðri í Urð, sum vit róptu tað, men er plássið vert at bera hetta navn longur? Ein heil bygd knýtir eydnurík og lívgevandi minni til staðið. Og tað eru bert minnini, vit hava eftir, tí veruleiki verður tað aldri aftur. Niðri í Urð er lagt undir betong. „Menningin“ kravdi tað. Hvør menning? Jú, okkara materielli heimur krevur materiellar umstøður til tess at yvirliva. Vistu teir ikki av, at alt materielt er forgeingiligt, hevur ikki ævig virði, men máast burtur?

Havnin er dýpd nógvar metrar, so teir stóru bátarnir kunnu sleppa inn. Slúsar eru settar í, so bátarnir kunnu liggja á sjónum alt summarið. Har sum steinar og sker í hundraðtali fyrr lógu og skygdu, gjarvaksin og full av lívi í sólini, er nú alt lagt undir spískt svart grót. Grótkast allastaðni, har eygað røkkur. Hví, jú tær sterku brúsandi aldurnar skulu ikki longur senda sínar longu armar upp í loft, men knúsast, áðrenn tær spretta; alt fyri at tað dýra betongið ikki skal fara í sor. Kyrrupláss? Í hvussu so er lívleyst. Allur tann spenningur hjá fólki, tá náttúrukreftirnar gjørdur um seg, er burtur. Tað, sum fólk kendu, tá tær veldugu aldurnar komu rullandi inn eftir vágni og við ókendum kreftum brustu móti klettunum, meðan tær sendu síni villu fjøll av havi móti loftinum, er rivið burtur. Øll bygdin helt ondini, tá dunið frá tí froðandi alduni fór rullandi niðan gjøgnum bygdina móti fjallinum, og fjallið bert svaraði aftur við at senda eina ýlandi hvirlu oman aftur móti húsunum, meðan tann næsta aldan longu stakk kambin úr sær aftur.

Vit stóðu bert har í tímavís og hugdu og hugdu. Ongin varð troyttur av hesum villa spæli millum náttúrukreftir. Hetta gjørdist ein partur av okkum, hetta var við til at gera okkum til tað, vit eru í dag. Vit fingur ein dýrgrip tillutaðan, og hvat gjøgdu við við hann? Løgdu hann undir betong. Vit hava minnini eftir, men ein dag eru eisini tey burtur, og hvat so? Hvussu við teimum, sum tá liva her? Børnum okkara? Hava vit lagt nakað grundleggjandi av okkum sjálvum og børnum okkara í oyði?

Alt sum náttúran gav okkum, er tikið burtur, og skap-

ar hetta eitt tómrúm innan í okkum. Eisini hetta skal fyllast út, og hvat hava vit í staðin? Sjónvarp til børn, ung og gomul. Dallas, TV-avísir og Skipper Skræk. Eitt automatiskt plastikk maskingever til børnini, eitt tunað prutl til tey ungu og eina fløsku av sterkum til tey vaksnu.

Materiell ting alt samalt, vistu teir ikki av, at alt materielt forgongur og ongantíð kann skapa nøkur grundleggjandi lívsvirði.

Tankar mínir renna frá hesum kalda veruleika til ein heitan summardag fyri árum síðan. Sólin skínur oman og niðan, fuglarnir láta so blíðliga í kvirruni. Morgunin verður kíndur av einum lýggjum loti, sum stillisliga smýgur sær um húsaveggirnar. Vit børn skunda okkum í klæðini, og so av húsi. Tað er ongin ivi um, hvar ein fer í dag, oman í Urð, sjálvandi.

Tey spøl, vit byrjaðu í gjár, í fjør, fyrraárið, enda aldri. Smáttarnar skulu hava betri tak, kanska onkur sinkpláta er komin rekandi í nátt. Tey smáu beinini flyta seg títt av einum vælkendum gjarvaksnum steini á annan. Vit samla tara, sum vit skulu vaska og síðani breiða út á helluna at turka í sólini. Eisini skulu kúvingar og fliður hentast, so vit fáa kókað okkum ein bita at eta. Meðan vit ganga og henta kúving og buka fliður, koma vit fram á onkran góðan krabbahyl, og so gloyma vit okkum burtur í hesum spennandi leiki millum menniskju og dýr, meðan angin av sjógvi, tara, fliðum og goggum stendur okkum í nasarnar.

Nú eru vit so mikið nógv samankomin, at vit kunnu fara at leypa urðargrót. Onkur av teimum størru loypur á odda. Vit byrja, har tað er lættast at leypa. Upp um

steinar og sker, uttan nakrantíð at koma niður á helluna; klárar tú ikki eitt lop, mást tú aftast í raðið; óskrivaðar reglur, sum øll kenna og góðtaka. Hetta spæl heldur á í tímavís, líka til flóðin rekur okkum burtur og sigur frá, at nú man vera tíð at fara til húsa.

Hesir undurfullu dagar við tara, fliðum, sjógvi, sól og krabbum eru sum perlur í sinninum, sum tú verjir eins og gull. Kanska er hetta gull. Tær nýtist onga ífyllu til lívið. Vónandi geva hesar perlur, sum vit hava mist, okkum megi til í framtíðini at verja tey sonnu virðini í lívinum.

Katrin

Bergtóra Hanusardóttir

„Og við hesum senda vit Katrina Joensen av stað til Harrans. Amen“. Súsanna hvakk við. Løgnir tankar og kenslur bilgdust í henni. Var hetta sjónleikur? Meinti prestur í álvara tað, hann segði? Hon hugdi gjølla at honum — og jú. Hann ætlaði eyðsæð at gera skjótt av hesa ferð. Gravtalan var liðug. Okkurt skriftstað — og so sendi hann bara Katrina av stað. Sum lá hon ikki longur í kistuni og skuldi berast allan vegin út í kirkju-garðin. Sum vigaði hon onki. Sum hevði lív hennara ongan týdning havt.

Súsanna hevði verið illa til passar allan dagin, men nú var hon um at spýggja. Kjálkarnir krympaðu seg saman, og sevjan fylti munnin. Ráligu kirkjuveggirnir, kalda og harða ljósið, hjálparleysi sálmasangurin og hasin yvirlegni presturin. Bráðliga varð kenslan av, at alt fór framuttan hana, ítøkilig. Uttan Katrina og hana. Tær báðar vóru ikki har, tær vóru farnar. Tóku ikki lut.

Luftin var frísk og løtt á trappusteininum, sálmasangurin fjarur. Sólin skein heldur bleikan, og mýrusnípur-nar sungu. Høvdu tær bara ikki sungið so syndarliga í dag. Men sjálvandi vistu tær, hvussu vorðið var. Og so var tað lotið. Sum ein argandi gjóstur troðkaði tað seg upp í ermarnar og allastaðni, har nakað glopp var. Kom, Katrin. Kom undan hesum. Tað lívir longur uppi.

Skjótt sat Súsanna og tivaði uppi í kulluni. Sólin vermdi rættuliga væl, nú hon fekk frið fyri vindinum. Og sum hon sat har við Katrini hjá sær, grønkaðist bœurin aftur, fjørðurin blánaði og mýrusnípurarnar ljóðaðu glaðari. Ongastaðnifrá var bygdin so vøkur at síggja sum úr kulluni. Hon var so rein og nýmálað, allarhelst upp aftur nossligari enn fyrr. Líktist eini vakrari litmynd, púra still og deyð. Nei, Súsanna vildi ikki síggja hana soleiðis, hon átti at vera livandi. Tíbetur sá hon, at nakrar hønur, sum so ofta fyrr, vóru á veg inn í eplaveltuna hjá Katrini, og hetta uggaði hana eitt sindur. So vóru hønurnar kortini tær somu.

Eina løtu sat hon og hugdi at fjarleikanum, so legði hon seg fram eftir rommum og stardi út millum sevini. Tey dandaðu spakuliga við lotinum, og angin av grøsum og mosa kíndi henni. Hvussu skuldi hon siga Katrini farvæl upp á handan mátan, saman við so nógvum fólki, sum onki sást á? Tárini runnu stríð eftir kjálkunum, og Súsanna brast í grát.

„Á neyðardýrið, liggur tú her og grætur? Leingist tær aftur til Havnar? Kom góða, læt meg hjálpa tær“. Katrin streyk Súsonnu eftir hárinum og tosaði blíðliga við hana, til gráturin lætnaði. Aftaná turkaði hon henni um ennið við einum køldum lappa, greiddi varisliga hárið og leiddi hana niður av loftinum. „Kom, vit fara okkum ein túr. Eg veit eitt mýrusnípureiður við ungum. Skulu vit hava grýn við“?

Løtu seinni spákaðu tær út eftir vegnum, undir arm. Katrin í kjóla og fyríklæði, Súsanna í skjúrti og troyggju. Steðgaðu ikki á fyrr enn Katrin peikaði oman

í bœin og bað Súsonnu koma spakuliga aftan á sær, so ungarnir skuldu órógvast sum minst. Við eitt fleyg mýrusnípan av beint fyri fótunum á teimum, og báðar hvukku við, hóast tær høvdu bíðað eftir henni. Nú sá Súsanna eisini reiðrið og var kvik at greiða síða grasið sundur. Og har lógu teir: fleiri pinkalítlir og rundir, dúnutir og myrkabrúnir ungar við teimum fittastu svørtu eygunum og spískum, svørtum nevum. „Teir eru nústani útkomnir, eggini vóru brostin fyri nev í gjár“, segði Katrin. „Eg gav teimum gomlu grýn, kanska ungarnir eisini leggja í tey“. Tá tær høvdu hugt eina løtu aftrat, hampaðu tær grasið út yvir aftur reiðrið og fóru frá tí, so mýrusnípan skuldi tora á aftur sum skjótast. Longsulin í Súsonnu var fjaraður — og glaðar fóru tær longur. Oman við ánni og út eftir helluni.

„Hygg, Katrin, ein teisti“, rópti Súsanna. Hon rann undan og hevði bara loyvi at stíga á stórar, rundar steinar. Tað var so spennandi at vita, hvussu langt hon slapp, og tí rann og leyp hon alla tíðina. „Hann kastaði seg á sjógv, tá hann sá meg. Beinini vóru so blóðreyð. Ræðist hann okkum ikki, tá hann svimur“? Tað visti Katrin ikki. Hon gekk og skimaðist niðan í bakkan at vita, um hon sá øt, sum var lagaligt at sleppa eftir. Hon ætlaði Súsonnu eina rót. Onki angaði so væl sum øt, og hon mundi fara at trívast í Havn eisini. Tað hevði verið stuttligt at roynt.

Seint seinnapartin komu tær aftur at húsum, linar av sjóluft og helluhita, eydnuríkar av lötuni saman við tungt runandi havinum og dýrdini á landi. „Eg haldi, eg fari við teimum til neyta í kvøld“, segði Súsanna, meðan tær sótu í vesturskininum fyri vindeyganum og fingur

sær. „Ja, far tú, góða. Neytini eru sædd á Dalinum í dag“, svaraði Katrin.

Klokkan seks stóð Súsanna í tvíbundnari, opnari troyggju og gummiskóm upp á vegnum og bíðaði saman við neytakonunum. Um eitt bil sást tann seinasta koma, og so fóru tær allar spakuliga til gongu niðaneftir. Tær flestu við tveimum dyllum, onkur við einari, onkur við trimum. Prátið kom skjótt í lag, og tað var næstan tað besta, Súsanna visti. At lurta eftir neytakonupráti, meðan spákað varð gjøgnum skróvandi, mosamjúkan haga.

Katrin hevði ikki gingið til neyta í Súsonnu'sa tíð, var ov illa gongd. Men fyrstu árin, Súsanna mintist, høvdu tær verið bæði í torvi og á ovastu rættini saman. Heilar dagar við primussi og nýbakaðum breyði. Tær báðar og øll hini: børnini, tey vaksnu, hundurin og hesturin. Katrin kendi hvønn bøk á oynni, sum gangandi var til, visti um øll fuglalondini og um útsýnið allastaðni frá. Hon kendi hvørt fólk frá barni av, teirra lyndi og umstøður, og hon unti teimum øllum. Tí var ongin kensla av broti, men heldur av øðrvísi samveru í slíkum føri sum hesum. Tann eldra visti altíð, hvat hin yngra tosaði um og gleddist við henni.

Á Dalinum var so sjáldsama vakurt og veðurgott, men tungt at fara eftir neytum, so tá kom tað væl við, at Súsonnu dámdi so væl at renna. Tarvin legði hon onki í at fáa í fylgið, og heldur onki dámdi henni at koma honum ov nær, so, lá hann ikki saman við neytunum slík kvøld, mátti hann av sínum eintingum elta tey uppáftur. Komin heim á slætt vóru neytini mjólkað. Tað ljóðaði so hugaligt, tá tær mjólkaðu, summar so títtar og aðrar seigari, men allar fingu tær mjólkina at fossa úr bopp-

unum. Súsanna plagdi at mjólka Gráu ella Flekku, men bara í lötum lukkaðist tað henni at fáa teir røttu tónarnar at ljóða í dylluni, og onkuntið mistu kýrnar tolið við henni og hildu mjólkini uppi. Tá mátti Marita hjálpa, so tað kortini skuldi vera nóg mikið av mjólk til húsið.

Tá tær fóru frá neytunum, var farið at skýma, og fuglurin tagnaður. Nøkur børn spældu úti enn, og Súsanna steðgaði hjá teimum, spældi síðstu spøluni við og fekk loyndarfulla náttardámin í blóðið. Men so vóru nátturðaboð allastaðni. Katrin stokti nývorpin egg og legði Súsonnu eitt dampandi heitt upp á eina tjúkka breyðflís. Tað ráddi um at eta soleiðis, at ongin dropi av reyðanum rann burtur. Aftaná hitaðu tær fløskuna til lambið og fóru yvir um ána til tað. Nú var nátt, men lambið var vakið og ovfarakátt, tá tær komu, og tað ripti og seig so grammliga, at Súsanna læandi mátti tvíhalda um bæði pattu og fløsku. „Nú sirran, sirran, nakað tyst var tú“, segði Katrin og setti seg hjá tí, meðan lambið boraði munnin fullan av froðu í fyrriklæðið. Áin tutlaði fram við teimum. Hon var enn líka vakin, alla tíðina á ferð. Hinumegin, tann gamla myllan, grá og tigandi, óhugnalig fyri Súsonnu. „Tíbetur fekk hon meg ikki ta ferðina, hon hevði armarnar úti eftir mær!“. „Ein lúmsk fella fyri smágentur, sum spæla við stórar dreingir“, hevði Katrin sagt. „Legg ikki í. Spæl heldur við tínar javnaldrar, og best man vera, at øll spæla saman“.

Heimkomnar fóru tær at leggja seg. Men fyrst sótu tær fyri opnum loftsvindegga og hugdu oman á sjógv, lurtaðu eftir náttini og prátaðu teskandi saman. Ein

einslig lomvigapisa var at hoyra. Hon lat so sáran, ljóðaði sum eitt einsamalt, eydnuleyst smábarn, og Súsanna fekk tár í eyguni. Men ljóðið hoyrði til summarnáttina á oynni hjá Katrini, og sálarfesti á undurfullan hátt vakurleikan og høg tíðsdámin í náttini.

Morgunin eftir regnaði — ikki hart og ógvusligt, men vátt og mjúkt. Katrin og Súsanna sótu á bríkini við stokkum, og Marita á torvkassanum. Tvær smágentur komu inn og settu seg stillar á bonkin. Katrin fór innar í kamarið og kom aftur við kongabommum at bjóða teimum: „Ja, stakkalar, í dag er ikki veður at spæla úti. Tit kunnu koma at seyma dukkuklæðir. Eg eigi nakrar lappar“. Skjótt vóru tær aftur við hvør sínari dukku, og Súsanna hevði verið eftir Jonnu. At seyma upp á dukkur var stuttligt við hvørt, tað gekk so nógv skjótari enn at binda. Men tey klæðini sótu ikki líka væl, sum tey bundnu, og trivsaðu so illa upp aftur.

Tá tær keddust av dukkunum, bað Katrin tær koma upp á loftið. Hon ætlaði sær undir væðingina at hyggja at títingareidrinum. Tað ljóðaði, sum vóru ungarnir útkomnir. Katrin flytti kassar og lutir av ymsum slagi, og at enda hevði hon grulvað og trilvað seg fram at reiðrinum. Genturnar máttu bíða, og tá hon endiliga fekk bakkað seg út aftur, hevði hon ein unga í lógvunum at vísa teimum. Tær vóru bæði ovfarnar og fegnar um, at Katrin skuldi vera so glað fyri og góð við sínar títingar. „Onki er so gott um morgunin, sum títingasangur“, segði Katrin og kreyp innundiraftur við unganum.

Tá Súsanna og Katrin sóust seinastu ferð, stóðu himmal og hav í andarisi. Útsynningshvirlurnar komu sníkjandi

oman av eggjunum. Tær hoyrdust súsa í grasinum, áðr-
enn tær við fúkandi ferð lupu á alt, sum fyri var. Fjørð-
urin var alloðin av aldubrotum, brimið stóð í bakkan og
breyt hvølt undir loftunum. Súsanna var komin dagin
fyri, óvæntað sum altíð. Hevði hugsað um at farið eina
tíð — og so vóru líkindi ein morgun, um enn bert ein
skái.

Katrin lá í songini. Kom ikki fram longur. Men eyguni
glógvaðu, og smílið var líka blítt sum fyrr. „Góðan dag-
in, Katrin. Kennir tú meg“? „Tú ert komin. Hetta var ein
dagur. Á kenni eg ikki teg, Súsanna mín, tú ert altíð tann
sama. Sum eg eri glað at síggja teg“.

Meðan Katrin hvíldi, gekk Súsanna túrar. Vitjaði
gomlu støðini og mintist søgurnar, sum hoyrdu til hvørt
einstakt. Meðan Katrin var vakin, sat hon á songar-
stokkinum ella gjørði seg nyttuga onkusvegna.

„Hesa myndina skalt tú eiga“. Katrin rætti Súsonnu
eina mynd. Tvær ungar kvinnur í vøkrum, gamaldags
klæðum og løgnum uppsettum hári stóðu tætt saman á
myndini, báðar hyggjandi beint í eyguni á Súsonnu. „Eg
giti, at onnur er tú, Katrin, hóast eg nóg illa kenni teg,
tá andlitið er so í friði og tú so ung, men hvør er hin“?
„Hatta er Guðrun, kærasta systir mín. Vit vóru sum
eitt. Eg vildi ynskt, at tú kendi hana sum meg. Ongin
maður var raskari enn hon, og øll vóru góð við hana,
hvar ið hon so kom. Hon kom aftur at passa okkum, tá
vit høvdu landfarsótt. Og endin var, at vit øll vórðu
frísk, meðan hon útlúgvað, sum hon var av okkum, eis-
ini varð smittað og svann burtur. Á tað var ein neyð!“

Og nú skuldi Katrin undir grønu torvu til Guðruna og

øll tey, sum hon elskaði, kendi og livdi saman við síni barna- og ungdómsár. Hon ræddist ikki at fara. Hon hevði so nógv at fara til. „Men eg eri so hørm um tykkum, Súsanna. Tit duga ikki, sum vit, at húsast við ongum, skuldi tað gjørst neyðugt“. „Á Katrin“, hugsaði Súsanna, har hon lá, „tú, sum ikki vildi hava telefon í húsið, heldur ikki til gávus, tí tú ikki untist við hesum bráða samskiftinum millum fólk. Hvussu kundi tú annað enn harma okkum“?

Út á dagin minkaði vindurin, og tá Súsanna móti kvøldi fór av aftur oynni við bátinum, var av fagrasta juniveðri. Streymasjógvur var, og báturin rullaði meira, enn hon mintist tann gamla gera. Fram við bakkanum sigldu tey. Síða aldan í neðra, svartá grótið, skyggjandi grøni vøksturin og í erva lundin, hvítur, reyður og svartur við sínum sakleysa, skimandi eygnabrá. Altíð hevði hetta strekkið fram við oynni fyrireikað Súsonnu og ført hana seinastu og avgerandi fetini inn í tann serliga heim-in, sum oyggjin og lívið saman við Katrini var. Hendan ferðin burtur frá oynni kendist, sum legði hon við tangum, loftum og urðum eitt petti fyri og annað eftir aftur um tíðarinnar bak. Sorg og longsul doyvdu Súsonnu, og sjálvst oyggjin tóktist ikki longur at hava sama hátíðardám, sama ævintýrskenda, rúsandi árin. Sálin var farin.

Høvundarnir

Anna Christiansen, Tórshavn. Fødd í 1926. Skrivstovukvinna. Hevur ikki skrivað nakað áður.

Lydia Didriksen, Tórshavn. Fødd í 1957. Lærari. Hevur ikki áður latið tilfar frá sær.

Sólrun Háberg. Fødd í 1920. Hevur ikki skrivað nakað áður.

Arnild Hansen. Hevur ikki áður givið nakað út.

Bergtóra Hanusardóttir, Tórshavn. Fødd í 1946. Ser-tannlækni í ortodonti. Hevur áður skrivað lesarabrøv, greinir og yrkingar.

Lena Jacobsen, Leirvík. Fødd í 1955. Lærari.

Oddvør Johansen, Danmark. Fødd í 1941. Organistur, húsmóðir. Hevur áður skrivað: Lívsins summar, Hundalív í Grindavági, yrking og stuttsøgur í Brá og Varðanum og hevur latið tilfar til barnaløtur í Útvarpinum.

Joan Marjun í Kálvalíð, Danmark. Fødd í 1960. Undir útbúgving. Hevur áður skrivað stuttsøgur og útvarpsleikin Beinta.

Elisabeth Larsen, Tórshavn. Fødd í 1968. Studentaskúlanæmingur.

Maria Hummeland Madsen, Stykkið. Fødd í 1936. Barnagarðslærari.

Heidi Petersen, Vestmanna. Fødd í 1959. Lærari.

Selma Sandá, Vágur. Fødd í 1946. Krambakvinna. Hevur áður skrivað nógvar yrkingar.

Pálin Auðbjørg Valsdóttir, Vágur. Fødd í 1952. Arbeidskvinna, húsmóðir. Hevur áður skrivað yrkingar í íslenskum bløðum.

Nancy Súsanna H. Vesturbú, Tórshavn. Fødd 1916. Húsmóðir. Hevur áður skrivað yrkingar og hugleiðingar í bløðum og tíðarritum, t.d. í *Varðanum*.

KATRIN:

Søgan Katrin er spennandi av fleiri grundum. Ein er tann snildisliga byggingin, onnur tað frálíka málið, triðja tann hugtakandi hugnaligi dāmur, sum høvundurin skapar. Vinskapurin millum hesar báðar kvinnur er so vælsignaður, so vælgerandi. Og tað er av týdningi at nevna, at tær ikki eru javngamlar - nei, har er stórur aldursmunur, og kortini skilja tær hvørja aðra. Høvundurin gevur eina vakra mynd úr kvinnusjónarhorni av tí øind, sum valdar í bygdini millum børn og vaksin millum menniskju og náttúru.

„Ikki bara innihaldsliga, men eisini í mátanum at skriva upp á eru sögurnar sera fjölbroyttar. Summar eru sera poetiskar, og sögugongdin fer varisliga fram, aðrar eru dramatiskar og fullar av hendingum. Tær flestu eru veruleikakendar, nakrar minna í ein vissan mun um greinir, men vit finna eisini dæmi um ta meira abstraktu söguna.“

Kvinnutíðindi nr. 1 1987